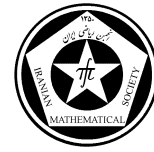

- ۱ □ سرمقاله
- مقاله
- ۲ مروری بر دهه ریاضیات
- مصاحبه
- ۵ مصاحبه با ترنس تائو
- ۷ مصاحبه‌ای با جان جی تامپسون و ژاک تیتز
- اخبار انجمن
- ۱۲ لوح تقدیر انجمن ریاضی ایران
- ۱۲ برگزیده شدن انجمن ریاضی به عنوان انجمن برتر
- اخبار و یادداشت‌ها
- ۱۳ نظر شاخه ریاضی فرهنگستان علوم در مورد نقشه جامع علمی
- ۱۴ ی. م. گلفاند درگذشت
- ۱۴ □ نامه‌های رسیده
- ۱۶ □ اخبار دانشگاه‌ها
- ۱۹ □ نمایندگان انجمن
- گزارش گردهمایی‌های برگزار شده
- ۲۰ سمینار دو روزه ترکیبیات جبری و جبر جابجایی ترکیبیاتی
- ۲۰ همایش تاریخ فرهنگ تمدن اسلام
- ۲۱ کارگاه آنالیز ماتریسی نظریه قاب‌ها و موجک‌ها
- ۲۱ پنجمین سمینار جبر خطی و کاربردهای آن
- ۲۲ سومین مسابقه گروه‌خوانی کتاب ریاضی
- ۲۳ همایش ریاضیات مالی
- گردهمایی‌های آینده
- ۲۳ فراخوان چهل و یکمین کنفرانس ریاضی ایران
- ۲۵ دومین کنفرانس ملی کاربرد فناوری اطلاعات
- ۲۵ □ فارغ‌التحصیلان دوره دکتری
- ۲۹ □ دهه ریاضیات
- ۳۲ □ معرفی نشریه
- ۳۳ □ معرفی کتاب
- ۳۵ □ مصوبات شورای اجرایی انجمن

خبرنامه

سال ۳۱، شماره ۳ و ۴، پاییز و زمستان ۱۳۸۸، شماره مسلسل ۱۲۲ و ۱۲۱

خبرنامه نشریه خبری انجمن ریاضی ایران است که زیر نظر شورای اجرایی انجمن در هر فصل منتشر می‌شود. نقل مطالب با ذکر مأخذ آزاد است.

صاحب امتیاز: انجمن ریاضی ایران

مدیر مسؤول: علیرضا مدقالچی (رئیس انجمن ریاضی ایران)

a_medghalchi@saba.tmu.ac.ir

سردبیر: محمدعلی دهقان dehghan@mail.vru.ac.ir

هیأت تحریریه: حمیدرضا ابراهیمی ویشکی vishki@um.ac.ir

فریبا بهرامی fbahram@tabrizu.ac.ir

عباس سالمی salemi@mail.uk.ac.ir

رستم محمدیان mohamadian_R@scu.ac.ir

سیدمنصور واعظپور vaez@cic.aut.ac.ir

محمود هادیزاده‌یزدی hadizadeh@kntu.ac.ir

طراحی و تنظیم: زهرا بختیاری

تیراژ: ۲۵۰۰ نسخه

نشانی: تهران - خ استاد شهید نجات‌الهی، داخل پارک وارشو،

دبیرخانه انجمن ریاضی ایران، صندوق پستی ۴۱۸ - ۱۳۱۴۵

تلفن و دورنگار: ۸۸۸۰۷۷۷۵، ۸۸۸۰۷۷۹۵، ۸۸۸۰۸۸۵۵

نشانی الکترونیک انجمن: iranmath@ims.ir

نشانی اینترنتی: www.ims.ir

مطالب مندرج در این نشریه منعکس کننده آراء و عقاید نویسندگان است. این مطالب به جز سرمقاله و مصوبات شورای اجرایی، لزوماً مورد تأیید انجمن ریاضی ایران نیست.

اختیار علاقمندان قرار دهد و از طرفی پذیرای پیشنهادهای سازنده شما عزیزان گردد.

بولتن علمی انجمن هم که با پیشرفت‌های مهمی که داشته با استقبال خوبی از طرف ریاضی‌دانان داخل و خارج از کشور مواجه گردیده و امید است با اعتبار علمی کسب شده و نظمی که در انتشار آن به وجود آمده تبدیل به یک نشریه وزین بین‌المللی گردد.

در این بین، خبرنامه انجمن موقعیتی خاص برای تحکیم ارتباط مورد بحث را دارد. چون خبرنامه می‌تواند تجلی‌گاه نظرات، افکار، راه‌کارها و دغدغه‌های فکری اعضا در زمینه‌های پژوهشی، آموزشی، انتشارات و پیشرفت‌های علمی ریاضی باشد و با انعکاس کاستی‌ها و نقاط قوت، حرکت در جهت تعالی را تداوم بخشد.

خبرنامه که از روز نخست با چاپ بر روی ورقه‌های کاغذ ساده و با همت بزرگانی شروع به کار نموده است هر روز مسیر تکامل را طی نموده و باید نقش پیوندی خود را در انعکاس نظرات اعضا و دست‌اندرکاران انجمن به خوبی ایفا نماید.

یکی از مهم‌ترین ارکان ریاضی کشور، دانشکده‌ها و گروه‌های ریاضی دانشگاه‌ها می‌باشند که همواره نقش اصلی پژوهش و آموزش ریاضی کشور را عهده‌دار بوده‌اند و حضور آن‌ها تجلی حضور اساتید، دانشجویان و تمامی نهادهای علمی وابسته به آن‌ها را رقم می‌زند.

در این جا از کلیه دانشکده‌ها و گروه‌های ریاضی کشور تقاضا می‌شود به صورت فعال در جهت ایجاد ارتباط قوی بین دانشگاهیان کشور و ارکان انجمن خصوصاً خبرنامه حرکت نمایند.

در این راستا، هیأت تحریریه خبرنامه تصمیم گرفته است در گام اول شروع به معرفی دانشکده‌ها و گروه‌های ریاضی دانشگاه‌ها بنماید. بدین منظور پرسشنامه‌ای تنظیم گردید که به دانشگاه‌ها ارسال می‌گردد و از کلیه مسئولین محترم دانشکده‌ها و گروه‌های ریاضی و هم‌چنین از نمایندگان محترم انجمن در دانشگاه‌ها تقاضا داریم در جهت تکمیل پرسشنامه مزبور همت گمارند.

نظر به این که دوره‌های تحصیلات تکمیلی یکی از دغدغه‌های فکری متولیان ریاضی کشور می‌باشد و دانشگاه‌های با سابقه طولانی در این زمینه، دارای تجربیات گرانبهایی بوده و این تجربیات می‌تواند مورد استفاده دیگر دانشگاه‌ها قرار گیرد لذا قسمت عمده این پرسشنامه به درج اطلاعات راجع به تحصیلات تکمیلی، خصوصاً دوره دکتری اختصاص یافته است.

از آن جا که در هر شماره خبرنامه، گنجایش معرفی بیش از دو یا سه دانشگاه وجود ندارد، لذا به مرور این پرسشنامه‌ها در اختیار دانشگاه‌ها قرار می‌گیرد و انتظار می‌رود در اسرع وقت و با دقت تکمیل و عودت داده شوند.

از دیگر موارد ایجاد ارتباط منسجم‌تر بین اعضا و انجمن، فعالیت

انجمن ریاضی ایران به عنوان اولین انجمن علمی کشور در سال ۱۳۵۰ فعالیت خود را شروع نمود. در این چهار دهه افرادی توانا و کارآمد، با تلاش مستمر خود، هر یک قسمتی از ارکان انجمن را ارتقاء داده و باعث تحول و دگرگونی در آن قسمت گردیده‌اند. فعالیت‌های انجمن شامل انتشارات علمی، فرهنگی، خبری، جوایز، مقررات و آیین نامه‌ها، کنفرانس‌ها، سمینارها و کارگاه‌ها و ... در معرض این تحولات قرار گرفته و هر روز شاهد رشد آن‌ها بوده‌ایم.

رشد و شکوفایی انجمن ریاضی ایران، باعث افتخار تمامی ریاضی‌دانان و علاقه‌مندان به این رشته در کشور و تعالی آنان خواهد بود و از طرفی وجود یک انجمن مقتدر باعث اثرگذاری آن در تصمیم‌گیری نهادهای رسمی کشور، در زمینه‌های آموزشی و پژوهشی علم ریاضی، از دوره‌های ابتدایی تا دوره‌های عالی خواهد بود. در واقع این رشد تجلی پیدا نمی‌کند مگر این که تمامی اعضای انجمن در این امر همت گمارند و از خود علاقه نشان دهند. میزان مشارکت اعضا در همایش‌ها، انتخابات و دیگر برنامه‌ها و ارائه انتقادات، راه‌کارها و پیشنهادهای فعالیت‌های انجمن نمایانگر حضور و علاقه آن‌ها در پیشرفت و اعتلای جامعه ریاضی ایران می‌باشد.

متأسفانه آمارهای موجود حاکی از عدم ارتباط لازم بین اعضا و انجمن می‌باشد. در سال‌های اخیر همواره شاهد بوده‌ایم که تعداد شرکت‌کنندگان در مجمع عمومی انجمن که همزمان با کنفرانس‌های سالانه ریاضی برگزار می‌شود با تلاش زیاد به مرز یک صد نفر می‌رسد و یا در انتخابات اعضای شورای اجرایی در سال جاری، تعداد شرکت‌کنندگان ۲۳۰ نفر بود در حالی که تعداد اعضای پیوسته انجمن بیش از ۶۰۰ نفر می‌باشد.

اما سؤال‌هایی که مطرح می‌شود:

۱- دلیل عدم حضور پررنگ و فعال اعضا در فعالیت‌های انجمنی که توسط خود آن‌ها تأسیس گردیده است و میزان اثرگذاری آن در اعتلای جامعه ریاضی کشور به این حضور بستگی دارد چیست؟

۲- چگونه و با چه شیوه‌ای می‌توان از حضور، فعالیت و کارایی افراد در فعالیت‌های انجمن استفاده کافی و وافی را برد؟

یکی از مهم‌ترین وسایل ارتباطی انجمن با جامعه ریاضی کشور، رسانه‌ها و انتشارات وابسته به انجمن می‌باشد که عبارتند از منزلگاه (سایت اینترنتی)، بولتن، نشریه فرهنگ و اندیشه ریاضی و خبرنامه انجمن.

انتظار می‌رود منزلگاه انجمن به زودی با انعقاد قراردادهایی که در حال انجام است و با همکاری متخصصین شرکت طرف قرارداد، همگام با روز شود تا بتواند با سرعت بیشتری تازه‌های انجمن را در

مقاله

مروری بر دهه ریاضیات

نصرت‌اله شجره پورصلواتی*

امسال هفتمین سالی است که دهه اول آبان، به عنوان دهه ریاضیات معرفی شده است. تقارن آن با ولادت حضرت علی ابن موسی الرضا (ع) را به فال نیک گرفته و آن را گرامی می‌داریم. آنچه در این نوشتار آمده است گزیده‌ای از مقالات و اخباری است که در مورد دهه ریاضیات و روز ریاضیات، در خبرنامه انجمن ریاضی و گزارش خبری انجمن ریاضی، در سال‌های گذشته منعکس شده است. خوب است با مطالعه آن، از مظلوم واقع شدن ریاضی آگاه‌تر شویم و نحوه‌ی شکل‌گیری دهه ریاضیات و روز ریاضیات را دریابیم.

ریاضیات معبدی است از معابد با شکوه شهر باستانی علم، شهری که خشت خشت هر عمارت آن در طی قرون، به رنج صبر و غرور آرمان‌های بلند کشف و فهم اسرار هستی، زیننده و بایسته حد کمال جویی آدمی، بنا شده است. تاریخ علم گواه است که ریاضیات همواره تکیه‌گاهی بوده است اقتدارآمیز و شایسته در سعی و سلوک رهروان شیفته علم و منجی اطمینان بخشی بوده است در نهایت اثبات و ادعای تلاشگران همه‌ی شاخه‌های علوم. ریاضیات خیمه‌گاهی است استوار و پایدار، در فراهم ساختن ابزار و لوازم نکته‌بینی‌های شگرف عرصه‌های کشف و خلاقیت در علم و فناوری و راه و رسمی است پرقوام و توانا.

ما نیازمند احساس عظمت و شأن و زیبایی ریاضی به عنوان یک موفقیت اساسی نوع بشر هستیم، نه فقط توانایی ریاضی برای کارهای علمی - بلکه تصور یک کل سازمان یافته، تصور تلاش‌های بیکران، بی‌تزیور و اصیلی که توسط ذهن، در طی هزاران سال انجام شده است تا به خلق این ساختار پویا، منسجم و هماهنگ منتهی شود. در آخرین دهه قرن گذشته، به مناسبت سال جهانی ریاضیات (سال ۲۰۰۰ میلادی) فعالیت‌های مختلفی در ایران و جهان انجام شد. یکی از شعارهای محوری این سال، بهبود تصور عمومی نسبت به ریاضی و حضور آن در عصر ارتباطات بود که در راستای همگانی کردن یا مردمی کردن ریاضی بود. طی سال ۱۳۷۹، روند تشکیل ستادهای سال جهانی ریاضیات و تأسیس خانه‌های ریاضیات چارچوبی برای سازماندهی همه نیروهای علاقه‌مند به کار و ذوق طبعی ریاضی در استان‌ها به نظر رسید. اما رفته‌رفته معلوم شد که ارضای علایق اهل ریاضی دانشگاهی، نیاز به سکویی جامع‌تر دارد. یکی از فوریت‌های تکمیل ارکان ریاضی، تشکیل شاخه دانشجویی برای سازماندهی، تغذیه و هدایت علایق و

نمایندگان انجمن در دانشگاه‌ها است. با توجه به گذشت بیش از سه سال از سابقه فعالیت نمایندگان قبلی، به تازگی گروه‌های ریاضی به انتخاب نمایندگان جدید همت گمارده‌اند. ضمن آرزوی موفقیت برای این عزیزان، تقاضای همکاری و مساعدت لازم برای انتقال به موقع اخبار و نظرات همکاران محترم را داریم.

لازم است از همکاران ارجمندمان آقای دکتر رشید زارع‌نهندی که به دلیل استفاده از فرصت مطالعاتی از حضورشان محروم هستیم به خاطر تلاش‌های بی‌شائبه در سال‌های مسؤلیت سردبیری خبرنامه و دیگر اعضای محترم هیأت تحریریه خبرنامه که در دوره فعلی افتخار همکاری با آن‌ها را نداریم آقایان: دکتر حمید پزشکی و دکتر حسن حقیقی صمیمانه تشکر و سپاسگزاری نموده و امیدواریم ما را از تجربیات خود بی‌بهره نفرمایند.

همین‌طور لازم است از همکارانی که در هیأت تحریریه جدید قبول زحمت نموده‌اند و با وجود مشکلات و گرفتاری‌ها در تنظیم خبرنامه و ارتقای آن اهتمام می‌ورزند قدردانی شود. این همکاران که از دانشگاه‌های مختلف و از چهارگوشه کشور انتخاب شده‌اند عبارتند از: دکتر حمیدرضا ابراهیمی ویشکی عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، مسؤل تنظیم و جمع‌آوری فرم اطلاعات گروه‌ها و دانشکده‌های ریاضی، دکتر فریبا بهرامی عضو هیأت علمی دانشگاه تبریز، مسؤل مقاله‌ها و اخبار و نامه‌های رسیده، دکتر عباس سالمی عضو هیأت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان، مسؤل اخبار مربوط به همایش‌ها و گردهمایی‌ها، دکتر رستم محمدیان عضو هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز، مسؤل تنظیم مقاله‌ها، دکتر سیدمنصور واعظ‌پور عضو هیأت علمی دانشگاه صنعتی امیرکبیر مسؤل اخبار دانشگاه‌ها و فارغ‌التحصیلان دوره دکتری و دکتر محمود هادی‌زاده یزدی عضو هیأت علمی دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی و مسؤل معرفی نشریات و کتاب‌های جدید ریاضی. هم‌چنین از همکاران محترم دبیرخانه انجمن خصوصاً آقای منصور شکوهی، رئیس دبیرخانه و خانم زهرا بختیاری، که بسیاری از مسؤلیت‌های خبرنامه از تایپ و حروف‌چینی تا تنظیم ستون‌ها، صفحات و طراحی به عهده ایشان می‌باشد تشکر به عمل می‌آید.

در پایان دست نیاز به سوی تمامی اقشار ریاضی کشور، اعم از دانش‌آموزان، دبیران، دانشجویان، استادان، گروه‌ها و دانشکده‌ها، انجمن‌های علمی دانشجویی، خانه‌های ریاضیات، متخصصین دیگر رشته‌ها و ... دراز کرده و تقاضا داریم ما را در این مهم یاری نمایند. بدون شک همراهی و همدلی همه این عزیزان می‌تواند باعث اعتلای جامعه ریاضی کشور و همه نهادهای وابسته به آن گردد.

سردبیر

تدارک دیده شده بود. حضور بیش از ۱۵۰۰ نفر از مردم نیشابور و هم‌چنین رئیس انجمن ریاضی ایران در این گنگره قابل توجه بود. این استقبال پرشور باعث گردید تا در آبان ماه ۱۳۸۳، ۲۸ اردیبهشت، سالروز تولد حکیم عمر خیام روز ریاضیات اعلام شود. در واقع اولین روز ریاضیات در ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۴ برگزار شد. در گزارش خبری ۱۹ فروردین ۸۴ انجمن ریاضی ایران آمده است:

انجمن ریاضی ایران به منظور عمومی کردن ریاضی به عنوان یکی از ارکان توسعه علمی، صنعتی و فرهنگی کشور، روز ۲۸ اردیبهشت هر سال را که روز تولد و گرامی‌داشت حکیم عمر خیام است روز ریاضیات نامگذاری کرده است. فعالیت‌های این روز تداوم فعالیت‌های دهه ریاضیات (اول تا دهم آبان ماه هر سال) است. با هدف افزایش اثربخشی این روز و برگزاری هر چه مؤثرتر آن، انجمن ریاضی ایران فعالیت‌های زیر را پیشنهاد می‌نماید:

- جشنواره‌های ریاضی دانش‌آموزی، کارگاه‌های آموزشی ریاضی.
  - مسابقات ریاضی دانش‌آموزی و دانشجویی، مسابقات مقاله‌نویسی توصیفی.
  - نمایشگاه‌های ریاضی، بازی‌های ریاضی، گفت و شنودهای ریاضی.
  - تجلیل از نوآوران، دبیران پیش‌کسوت و آموزگاران ریاضی.
  - تجلیل از دانشجویان و دانش‌آموزان موفق ریاضی.
- هم‌چنین انجمن ریاضی ایران از هر پیشنهاد بدیع که در خدمت تحقق اهداف این روز باشد استقبال می‌کند و آن را به نام پیشنهاد دهنده از طریق خبرنامه و منزلگاه انجمن در اینترنت در دسترس علاقه‌مندان قرار می‌دهد. در فراخوان دهه ریاضیات زمینه‌های همکاری به شرح زیر عنوان گردیده است:
- سخنرانی ۱۵ دقیقه‌ای در رابطه با عمومی کردن ریاضی.
  - ریاضی و طبیعت، مسابقه ریاضی.
  - ریاضی و موسیقی، ریاضی و هنر، اجرای تئاتر ریاضی.
  - ریاضی و زندگی واقعی، ریاضی و جوان.
  - ریاضی و ورزش، ریاضی و بازی.
  - ریاضی و اقتصاد، ریاضی و صنعت.
  - ریاضی و سایر علوم پایه (فیزیک، شیمی، ...).
  - معماهای ریاضی.
  - ریاضی و علوم انسانی.
  - ریاضی و اشتغال.
  - ریاضی و دانشمندان اسلامی.

فعالیت‌های علمی - ذوقی دانشجویان ریاضی است. در زمستان ۱۳۸۰، کمیته ملی پیشبرد ریاضیات مرکب از ۱۷ نفر، در کشور شکل گرفت و عناوین زیر مدنظر بود:

۱. ریاضیات دبستان، راهنمایی، دبیرستان، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری.
۲. کتاب‌های درسی، معیارهایی برای واحدهای آموزشی.
۳. چگونگی ارزیابی‌ها، مقایسه کشور با سایر کشورها.
۴. وضع کنکور، انجمن‌های علمی در حیطه ریاضیات، عمومی کردن ریاضیات، خانه‌های ریاضیات، انتشارات، همایش‌ها و مسابقات ریاضی.
۵. اعتبار هیأت علمی ریاضی و معلمان ریاضی کشور و رفع مشکلات معیشتی و اجتماعی آن‌ها.

در پائیز ۱۳۸۱، مجمع عمومی انجمن ریاضی ایران، ده روز نخست آبان ماه هر سال را دهه ریاضیات اعلام نمود. به سبب اهمیت روزافزون ریاضیات در ابعاد گوناگون زندگی فردی و اجتماعی و ارتباط نزدیک آن با علوم و فناوری و نیز به این دلیل که جامعه ما روزی پرچم‌دار ریاضیات در جهان بوده است، دهه ریاضیات مشخص شد. در این دهه ضمن گرامی‌داشت آن، از برنامه‌های عمومی کردن ریاضیات حمایت شده و قرار شد جهت هموار کردن راه توسعه همه‌جانبه کشور، گسترش و تعالی ریاضیات در سرلوحه کارها قرار گرفته است.

لازم به توضیح است که تنها کشور ما نبود که در این زمینه عقب بود. در سال ۲۰۰۳ کمیته ملی ایالات متحده تأسیس شد که مسئول برقراری ارتباط با اتحادیه بین‌المللی ریاضی و علاقه‌مند به پیشرفت جهانی ریاضیات به ویژه در کشورهای در حال رشد می‌باشد. در این راستا برای دسترسی آسان به منابع، در قطع‌نامه مجمع عمومی اتحادیه بین‌المللی ریاضی، ماده‌ای گنجانیده شد که بعد از گذشت ۵ سال، تمام مقاله‌های چاپ شده در مجله‌ها، به صورت رایگان در دسترس همگان قرار گیرند.

هم‌چنین از بعد سیاسی تأکید شده است که مرزهای سیاسی برای جهانی بودن ریاضیات بی‌اهمیت است. در واقع بعضی کشورها سعی در تحریم علمی کشورهای دیگر داشته‌اند که سیاسی ندانستن ریاضی این مسأله را برطرف نمود. اولین دهه ریاضیات در سال ۱۳۸۲ برگزار گردید و باعث ایجاد تحرک قابل توجهی در جامعه ریاضی شد. در اردیبهشت ۸۳، گنگره روز ملی حکیم عمر خیام نیشابوری، توسط خانه ریاضیات نیشابور، برگزار شد. در این گنگره مسابقه ریاضی دانش‌آموزی و ایراد سخنرانی‌هایی در ۳ نوبت، عصر یکشنبه ۸۳/۲/۲۷ صبح و عصر دوشنبه ۸۳/۲/۲۸

- ریاضی و پزشکی.

در سال ۲۰۰۲ میلادی به همت آقای دکتر ارسلان شادمان، کتاب انفجار ریاضیات از فرانسه به فارسی برگردانده شده است. در پشت جلد این کتاب آمده است «ریاضی به چه درد می خورد؟» این پرسش را غالباً دانش آموزان با معلمین خود در میان می گذارند. هنگامی که این سؤال از دهان بچه‌های کم سن و سال شنیده می شود، کاملاً معقول و قابل قبول است ولی وقتی از زبان افراد بالغ و متصدی مسؤلیت‌های اجتماعی شنیده شود نه تنها تعجب‌انگیز، بلکه تأسف آور است.

در طول زمان همواره ریاضیات با سایر فعالیت‌های انسانی، از جمله فعالیت‌های اداری، فنی، علمی و فرهنگی ارتباط داشته است. اما از حدود ۳۰ سال پیش، شاهد یک انفجار واقعی در زمینه تعداد حوزه‌هایی هستیم که پیشرفته‌ترین پژوهش‌های ریاضی از ملزومات آن‌ها هستند. از کدننگاری گرفته تا پردازش تصویر، از فروش‌های مزایده‌ای گرفته تا صنایع هوانوردی، از دیسک‌های نوری گرفته تا تلفن همراه، از فیزیک و از بی‌نهایت کوچک گرفته تا ژنتیک مولکولی، از دنیای اقتصاد و امور مالی گرفته تا فناوری عالی، از دنیای آکادمیک تا جهان صنعت، کاربردهای ریاضیات از شمار بیرون است و طیفی بیش از پیش وسیع را دربر می‌گیرد. در جهت عکس، مسائل مطرح شده در دنیای تکنولوژی، دنیای امور مالی و دنیای ژنتیک، که فقط به ذکر آن‌ها برای اختصار بسنده می‌کنیم، به شکل دو جانبه موجب می‌شوند که نظریه‌های جدیدی در ریاضیات ابداع شوند و گسترش یابند.

در پایان ریاضی‌دان نویسنده‌ای معرفی می‌شود. این خبر، تحت عنوان مقاله‌ای است که در خبرنامه انجمن ریاضی ایران، شماره ۱۰۷، سال ۱۳۸۵، آمده است که قسمت‌هایی از آن را خاطرنشان می‌کنیم. ریاضی‌دانانی که هنر دیگری به جز ریاضی‌ورزی داشته باشند، نادر هستند مخصوصاً هنری که باعث عمومی کردن ریاضیات و آشنا نمودن عامه مردم با آن باشد. در این میان اخیراً شاهد شکوفایی یک ریاضی‌دان در داستان‌نویسی به سبک ریاضی هستیم.

اولین کتاب وی با عنوان «ذره تا بی‌نهایت مهر» در زمستان ۱۳۷۸ چاپ شد که در آن نویسنده به شرح بسیاری از مفاهیم ریاضی به زبان ساده پرداخته است. او ریاضیات را به مثابه یک کشور، شاخه‌های مختلف آن را مانند استان‌ها، و زیرشاخه‌های ریاضیات و مسائل موجود در آن‌ها را به عنوان خیابان‌های آن در نظر می‌گیرد. این داستان شرح حال یک ریاضی‌دان است که برای همسر و دوست خود جزئیات سفر را شرح می‌دهد.

دومین کتاب وی با عنوان «بازگشت به منزل آخر» (پاییز ۱۳۸۳)

و سومین کتاب با عنوان «روزی که صداها را دیدم» در تابستان ۱۳۸۴ و کتاب «کهنکشان ستاره‌های دریایی» در زمستان ۱۳۸۴ نگاشته شده‌اند. داستانی دیگر به نام «مثلت» (بهار ۱۳۸۵) طوری است که صفحات فرد کتاب یک داستان و صفحات زوج آن داستانی دیگر است. تا اینجا کار اصلاً سخت نیست، چون می‌توان دو کتاب نوشت و یکی را در صفحه‌های فرد و دیگری را در صفحه‌های زوج قرار داد. قسمت خیلی سخت این است که کل کتاب هم یک داستان است. تمام داستان‌های نویسنده معماگونه‌اند و لذا نه تنها از جذابیت خاصی برخوردارند بلکه به خاطر علاقه خاص نویسنده به نظریه اعداد، جنبه ریاضی به خود گرفته است. نویسنده این بار به نوجوانان توجه خاص می‌کند و کتاب «۳۱۱» (بهار ۱۳۸۵) را که اعداد در آن نقش بیشتری دارند به زیور چاپ می‌آرید. وقایع داستان در دو زمان مختلف شکل می‌گیرد و بهترین کار برای درک بهتر ماجرا این است که یک تقویم خورشیدی و یک تقویم میلادی را در دست داشته باشیم و زمان‌ها را با آن‌ها مقایسه کنیم. این کتاب معماهای ریاضی جالبی را در خود دارد. کتاب‌های او مورد اقبال عموم است به ویژه آن که غیر ریاضی‌دانان نیز از خواندن آن لذت می‌برند. کتاب «عقربه ناینه شمار» (بهار ۱۳۸۵) از این مقوله است. کتاب «گنگ و گویا» (بهار ۱۳۸۵) به معرفی اعداد گنگ و گویا می‌پردازد. شخصیت‌های این داستان نقاط خط اعداد حقیقی هستند که در دنیایی صفر بعدی زندگی می‌کنند و به تدریج تا دنیای چهار بعدی پیش می‌روند. گرچه داستان‌ها متفاوتند ولی خواننده می‌تواند سیاق خاص و منحصر به فرد آن‌ها را احساس کند. سبک ریاضی‌وار و قلم شیوای نویسنده به همراه روح حساس و تأثیرگذار وی لطافت ویژه‌ای به این آثار بخشیده است. او هم‌چنان با شور و قوت در حال داستان‌نویسی است. و این نویسنده کسی نیست جز دکتر مجید میرزاویزی.

مراجع:

۱. انفجار ریاضیات، ترجمه دکتر ارسلان شادمان، انجمن ریاضی فرانسه، ۱۳۸۴.
۲. خبرنامه انجمن ریاضی ایران شماره‌های ۸۹ تا ۱۱۹، سال‌های ۱۳۸۸ - ۱۳۸۰.
۳. گزارش انجمن ریاضی ایران شماره ۱۷، ۲۴، سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۴.
۴. سایت انجمن ریاضی ایران www.ims.ir.

نهایتاً شما باید توصیه‌ها را دنبال کنید، نه به خاطر این که کسی آن‌ها را به شما می‌گوید بلکه به این دلیل که خود می‌دانسته‌اید که باید آن را انجام دهید.

مصاحبه با ترنس تائو

توسط کاریم کار (چهارم اکتبر ۲۰۰۹)

• به عنوان کسی که مدت طولانی است وبلاگ شما را مطالعه می‌کنم، شما فردی فعال و پر بار هستید و به نظر می‌رسد نتایج فوق‌العاده‌ای از کارهایتان می‌گیرید. چند ساعت در روز را صرف تحقیقات ریاضیات در مقابل کارهای دیگر می‌کنید؟

به شکل عجیبی، روز به روز متفاوت است. روز را به گونه‌ای که باید کارهای مختلفی انجام و تحقیقاتی در سطوح مختلف پیچیده ریاضی انجام شود، برنامه‌ریزی و همچنین میزان انرژی و انگیزه‌ام را امتحان کرده و آن‌ها را جمع‌بندی می‌کنم. من همواره آنچه را که ابتدا قصد انجام آن را داشته‌ام به اتمام نمی‌رسانم، بلکه معمولاً آن را به تدریج به جلو می‌برم، حتی اگر آن موضوع تنها وظیفه‌اش پر کردن سطح انگیزه‌ام باشد. موضوع جالبی که وبلاگ به دست می‌دهد عبارت از کارهایی است که وقتی کسی می‌خواهد به یک موضوع پیچیده منطقی ریاضی بپردازد (مثلاً موضوع خاصی را به طور کامل فرا بگیرد)، ولی واقعاً انرژی و زمان کافی برای کار کردن روی آن را ندارد باید انجام دهد. (من به طور معمول بیش از یک تا دو ساعت در هر روز نمی‌توانم روی یک موضوع تمرکز کنم). اما قطعاً روزهایی وجود دارد که بسیار خسته هستم یا به امور متفرقه گرفتار شده‌ام. چنین روزهایی معمولاً زمان مناسبی است برای خواندن و اصلاح مقالات، ویرایش مقالات یا مطالب وبلاگ و جواب دادن به ای - میل‌ها.

• شما نوشته‌اید که برنامه کاری خودتان را با میزان انرژی‌تان وفق می‌دهید. چه زمانی از روز بیشترین کارایی و خلاقیت را در مسایل ریاضی دارید و چرا فکر می‌کنید چنین است؟

باز هم تکرار می‌کنم، برای هر روز متغیر است. مسلماً اگر یک سخنرانی و یا یک گفتگوی عمیق داشته باشم، برای چند ساعت کاملاً خسته بوده و قادر به انجام هیچ تحقیق پیشرفته ریاضی نیستم، به علاوه چنانچه نگرانی نسبت به موضوعی داشته و مشوش باشم، معمولاً نمی‌توانم روی ریاضیات تمرکز کنم. متقابلاً اگر خودم یا یکی از همکارانم سر نخ جالبی از یک اثبات (استدلال) را پیدا کرده باشد، به طوری که برای دنبال کردن آن بی‌تاب بوده‌ام، آن جاست که می‌توانم موضوعات دیگر را کلاً کنار گذاشته و به آن موضوع بپردازم. از اینها که بگذریم فکر می‌کنم که نمی‌توانم میزان انرژی‌ام

ترنس تائو، برنده مدال فیلدز، بدون شک یک ریاضی‌دان موفق است. وی عمدتاً در زمینه‌های آنالیز هارمونیک، معادلات دیفرانسیل جزئی، ترکیبیات هندسی، ترکیبیات ریاضی، نظریه تحلیلی اعداد و ترکیبیات جبری فعالیت می‌کند. وی در ۲۳ سالگی به درجه استادی دانشگاه کالیفرنیا در لس آنجلس نائل آمده و هم اکنون ۳۴ ساله است. من (کاریم کار) از طریق ای - میل مصاحبه‌ای با وی انجام دادم تا پی ببرم ریاضی‌دانان چگونه می‌توانند مانند او موفق باشند. این مصاحبه را می‌توان در وبلاگ انجمن ریاضی آمریکا مشاهده کرد.

• لیست گسترده‌ای از توصیه‌های حرفه‌ای در صفحه شخصی شما وجود دارد که من همه را به خواندن آن تشویق می‌کنم. مهم‌ترین توصیه شما در وب سایتتان به ریاضی‌دانان جوان چیست؟

این به ریاضی‌دانان بستگی دارد مثلاً من بسیاری از افراد سخت‌کوش را می‌شناسم که در مورد سؤالات گنگی که می‌تواند موجب پیشرفت دانش آن‌ها شود تحقیقی نمی‌کنند و از طرف دیگر ریاضی‌دانان جوانی را می‌شناسم که دقیقاً در نقطه مقابل قرار دارند. در عین حال مطلوب‌ترین توصیه من در آن صفحات، حتی مربوط به من نمی‌شود و آن نقل قولی از اریکا یانگ است که می‌گوید "راهنمایی عبارت است از چیزی که، آن را می‌پرسیم وقتی تقریباً جواب آن را می‌دانیم ولی آرزو می‌کنیم که نمی‌دانستیم"

را غیر از لحظه حاضر پیش‌بینی کنم.

- آیا فکر می‌کنید برنامه‌نویسی، مهارت مفیدی برای یک ریاضی‌دان است؟ در این صورت، کدام زبان مفیدترین خواهد بود؟

مسلماً، دانستن حداقل یک زبان مفید است که در موارد لزوم بتوان برخی محاسبات ابتدایی را انجام داد. اگر کسی مجبور به انجام محاسبات در مقیاس بزرگ است، احتمالاً مجبور به یادگیری ابزارها و بسته‌های نرم‌افزاری است و لذا نوع زبان برنامه‌نویسی مهم نیست، بلکه آشنایی عمومی با چگونگی عملکرد زبان‌های برنامه‌نویسی ارزشمندتر است. (هر چند برای برخی از زمینه‌های تخصصی ریاضی، بسته‌های نرم‌افزاری خاصی می‌تواند بیشتر مفید باشد). هم‌چنین فکر می‌کنم شباهت مفیدی بین نوشتن برنامه‌های کامپیوتری و نگارش مقالات ریاضی وجود دارد. به عنوان مثال، در صفحات شخصی‌ام در مورد نوشتن مقالات به این بحث می‌پردازم که چگونه برنامه‌نویسی ساختاری می‌تواند به یک شخص کمک کند که ساختار یک مقاله ریاضی را بهبود بخشد و آن را برای خوانندگان جذاب کند.

- شما همکاری زیادی در زمینه‌های مختلف دارید. مهم‌ترین عامل موفقیت در این مشارکت، خصوصاً در ریاضیات بین رشته‌ای چیست؟

من احساس می‌کنم که مشارکت، وقتی که از یک رابطه دوستانه واقعی ناشی می‌شود، لذت‌بخش‌تر و سازنده‌تر است تا از جنبه تجاری. خصوصاً یک شخص نباید بیش از حد نگران چگونگی تقسیم اعتبار و میزان مشارکت کاری خود در یک پروژه باشد، بلکه باید همواره در تلاش برای برقراری ارتباط افکار خود با دیگر همکاران باشد. حداقل یکی از همکاران من به شدت بر روی «طرح مشارکت Hardy-Littlewood^۱» در مورد همکاری با دیگر همکارانم اصرار می‌ورزد. ما نباید به چنین قوانینی در حرف پایبند باشیم، بلکه باید روح این قوانین را در اکثر مواقع دنبال کنیم.

- یکی از استادان من زمانی گفت که بخش بزرگی از ریاضیات، مدیریت تمایلات، شکست و سرخوردگی در آن است. چگونه می‌توان این مسأله را مدیریت کرد؟

^۱ برای جزئیات بیشتر به نشانی <http://www.math.ufl.edu/misc/hlrules.html> مراجعه کنید.

من تمایل دارم که در هر زمان کارهای تحقیقاتی زیادی را داشته باشم. تا آنجایی که از عهده حل آن‌ها برآمده‌ام، آن‌ها را یادداشت کرده و توجه‌ام را روی مسأله دیگری معطوف می‌کنم (که این اغلب اتفاق می‌افتد). هم‌چنین یک سری کارهای تحقیقاتی نسبتاً خوبی برای انجام دادن دارم که حل آن‌ها به اندازه سختی حل یک مسأله باز نیست (مثلاً ویلاگ‌نویسی در مورد موضوع‌های شناخته شده ریاضی) به طوری که این روند معمولاً یک راه فرار از ناامیدی و شکست است. وقتی چند ماه یا چند سال بعد با دیدگاهی جدید به مسأله نگاه می‌کنید، راه‌کاری برای پیشرفت بدست می‌آوردید که قبلاً به آن نرسیده بودید.

ترجمه: محمود هادی‌زاده‌یزدی

دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

منبع:

AMS Graduate Student Blog, "An Interview with Terence Tao", 4 October 2009.

<http://mathgradblog.williams.edu/>

دعوت به ارسال خبر

خبرنامه انجمن ریاضی ایران از کلیه اعضای انجمن (به‌ویژه نمایندگان محترم انجمن در دانشگاه‌ها) صمیمانه دعوت می‌کند که با ارسال اخبار (ترجیحاً الکترونیکی)، مقالات، جملات کوتاه (ترجمه یا تألیف)، گزارش همایش‌ها، نکات خواندنی، دیدگاه‌ها، آگهی‌ها و ... به نشانی Newsletter@ims.ir (همراه با نشانی کامل و تلفن تماس) به اعتلای اطلاعات جامعه ریاضی کشور کمک کنند.

اخبار و مقالات ارسالی پس از تصویب، همراه با نام نویسنده در خبرنامه درج خواهد شد.

هیأت تحریریه خبرنامه انجمن ریاضی ایران

مصاحبه‌ای با جان جی تامپسون و ژاک تیتز

قسمت اول

جان تامپسون و ژاک تیتز برندگان جایزه آبل از فرهنگستان علوم و ادب نروژ هستند. در ۱۹ ماه مه سال ۲۰۰۸ پیش از برگزاری مراسم جایزه آبل در شهر آسلو، مارتین راسن از دانشگاه آلبورگ و کریستین اسکاوا از دانشگاه علم و صنعت نروژ مصاحبه‌ای با تامپسون و تیتز انجام دادند. این مصاحبه اولین بار در شماره سپتامبر ۲۰۰۸ خبرنامه انجمن ریاضی اروپا چاپ شد.

این مصاحبه که توسط آقایان دکتر محمدرضا درفشه و دکتر حمید زمان پور ترجمه گردیده است در دو قسمت در خبرنامه درج می‌گردد. مصاحبه زیر توسط مارتین راسن و کریستین اسکاوا با دو ریاضی‌دان نامی تامپسون و تیتز انجام شده که در مجله Notices of Am.Math.Soc.Vol 56, No.4, 2009 چاپ شده است.

تجارب اولیه

• مصاحبه‌کنندگان: ابتدا از طرف انجمن‌های ریاضی نروژ دانمارک و اروپا به شما برای انتخاب شدن به عنوان برندگان جایزه آبل در سال ۲۰۰۸ تبریک عرض می‌کنیم. به عنوان سؤال اول می‌خواهیم بپرسیم اولین باری که به ریاضیات علاقه پیدا کردید چه زمانی بود؟ آیا هیچ‌گونه نتایج یا قضایای ریاضی وجود داشتند که در دوران بچگی یا اوایل جوانی تان تأثیر خاصی روی شما گذاشته باشند؟ آیا در آن دوران هیچ‌گونه کشف ریاضیاتی انجام داده بودید؟

تیتز: من مقدمات حساب را بسیار زود یاد گرفتم، فکر کنم قبل از چهار سالگی بود که می‌توانستم مانند یک بچه کوچک حساب کنم. در سن ۱۳ سالگی من کتب ریاضیاتی را که در کتابخانه پدرم پیدا می‌کردم، می‌خواندم و کمی پس از آن به جوانان ۵ سال بزرگتر از خودم که برای آزمون ورودی مدرسه پلی تکنیک در بروکسل آماده می‌شدند شروع به تدریس خصوصی کردم، این اولین خاطره‌ای است که بیاد می‌آورم. در آن زمان من به آنالیز علاقه داشتم ولی بعدها هندسه‌دان شدم. با توجه به کارهایی که در آن سال‌های اولیه، من نمی‌توانم قطعاً درباره کشفیات بزرگ صحبت کنم ولی فکر می‌کنم برخی نتایجی را که بدست آورده بودم غیرقابل توجه هم نبودند. اولین تحقیق من در ریاضیات «بررسی گروه‌های سه - تراگذر اکید» بود که استاد (پروفسور پل لیبوا) به من ارجاع کرده بود. مسئله این بود که ما هندسه تصویری آکسیوماتیک (اصل موضوعی) را در بعدهای بزرگتر از یک می‌شناسیم ولی در مورد نمونه یک بعدی

هیچ‌کس تعریف آکسیوماتیکی ارائه نداده است. مورد یک بعدی به (۲) PSL (گروه‌های خطی فضای پروژکتیو) مربوط می‌شود. معلم من مسئله فرمول‌بندی آکسیوماتیک این گروه‌ها را به من داد. ایده اصلی، ارائه سه - تراگذری به عنوان اولین آکسیوم بود. بنابراین من با این نوع مسئله شروع به کار کردم: ارائه آکسیوماتیک هندسه تصویری بر اساس سه - تراگذری «البته در آن هنگام توجه من به طور طبیعی به سوی چهار - تراگذری و پنج - تراگذری متمایل شد»، این‌گونه بود که توانستم تمام گروه‌های ماتریو به غیر از عجیب‌ترین و بزرگترین آن‌ها، یعنی پنج - تراگذری، را دوباره کشف کنم. من می‌بایست آن را دوباره پیدا می‌کردم.

• پس شما درباره گروه‌های ماتریو در آن هنگام چیزی نمی‌دانستید؟

تیتز: نه، نمی‌دانستم.

• شما در آن هنگام چند سال داشتید؟

تیتز: فکر می‌کنم ۱۸ سال. در واقع من ابتدا تمام گروه‌های چهار - تراگذر اکید را پیدا کردم. کامیل ژردان آن‌ها را حقیقتاً می‌شناخت ولی من از این موضوع اطلاعی نداشتم و خودم دوباره آن‌ها را کشف کردم.

• در آن زمان شما احتمالاً نسبت به هم کلاسی‌هایتان جوان‌تر بودید، آیا این مسئله در تطابق با محیط مشکلی برایتان ایجاد نمی‌کرد؟

تیتز: من از هم کلاسی‌ها و هم‌چنین خانواده‌ام بسیار سپاسگذارم، زیرا بعضی اوقات مرا نابغه کوچک صدا می‌کردند. من نسبت به سایرین خیلی سریع‌تر بودم ولی هیچ‌کس به این مسئله توجهی نمی‌کرد و اجازه می‌دادند آزاد باشم. پدرم از این که من خیلی سریع پیش می‌رفتم کمی واهمه داشت. مادرم می‌دانست من استثنائی هستم ولی هرگز در مورد من مبالغه نمی‌کرد. در واقع یک‌بار خانم همسایه به مادرم گفت اگر من پسری مثل این داشتم همه جا می‌رفتم و اعلام می‌کردم. مادر من این کار را احمقانه می‌دانست. من هیچ‌وقت محور توجه نبودم.

• هاردی زمانی گفته است ریاضیات بازی یک مرد جوان است. آیا شما با این گفته او موافقت می‌کنید؟

تیتز: من فکر می‌کنم تا حدی درست است. ولی انسان‌هایی وجود دارند که در سنین بالا کارهای بسیار عمیق و بزرگی را انجام

خانواده‌مان ورق هم بازی می‌کردیم. من از به کاربردن ترکیببات در ورق بازی خوشم می‌آمد. در آن هنگام من ده یا دوازده ساله بودم. من از شطرنج هم خوشم می‌آمد. من هیچ وقت نتوانستم خوب شطرنج بازی کنم ولی دوستش داشتم. زمانی که برادرم به دانشگاه رفت و ریاضیات عمومی را یاد گرفت برای توضیح آن به من تلاش کرد. این مبحث برایم جامعیت لازم را نداشت ولی زمینه‌ساز و انگیزه‌بخش من شد. من خودم کتاب‌ها را از کتابخانه بیرون آورده و می‌خواندم ولی بدون کمک او پیشرفت چندانی بدست نمی‌آوردم.

شروع نظریه گروه‌ها

• شما به خاطر دستاوردهایتان در نظریه گروه‌ها جایزه آبل امسال را بدست آوردید. می‌توانیم با مقدمه تاریخی کوتاهی درباره این موضوع شروع کنیم؟ ما می‌خواهیم شما به ما بگویید که چگونه مفهوم یک گروه بوجود آمد و چگونه این نظریه در طول قرن نوزدهم شروع به رشد کرد. در واقع ریاضی‌دانان نروژی نقش مهمی در این بازی داشتند، این طور نیست؟

تیتز: خب، هنگامی که درباره نظریه گروه‌ها صحبت می‌کنید صحبت درباره گالوا طبیعی است، من فکر می‌کنم آبل از گروه‌ها در نظریه‌اش استفاده نمی‌کرد آیا شما می‌دانید؟

تامپسون: حداقل من به طور ضمنی فکر می‌کنم معادله درجه پنجم اینجا ظاهر می‌شود. من خودم به مقاله بسیار خوبی از لاگرانژ نگاه می‌انداختم، فکر می‌کنم در سال ۱۷۷۰، قبل از انقلاب فرانسه منتشر شده بود، او در این مقاله به بررسی معادلات پرداخته است و درباره معادلات درجه پنجم هم چیزهایی گفته است. او بسیار به مفهوم یک گروه نزدیک شده بود. من درباره تعریف رسمی گروه نظر نمی‌دهم ولی فکر می‌کنم باید آن را به گالوا نسبت دهیم. به هر حال، قطعاً کسی که به مفهوم زیر گروه‌های نرمال دست یافت او بود. من کاملاً مطمئنم که این ایده گالوا بود. او به ایده زیر گروه نرمال دست یافت که حقیقتاً مفهومی بنیادین است.

تیتز: ولی فکر می‌کنم قضیه معادله درجه پنجم در ابتدا توسط آبل کشف شد. البته گالوا تکنیکی داشت که در بررسی بسیاری از انواع مختلف معادلات کمک می‌کرد که آبل آن را نداشت. گالوا حقیقتاً متخصص جبر بود، در حالی که آبل آنالیزدان هم بود. زمانی که ما درباره توابع آبل صحبت می‌کنیم، این ایده‌ها به آبل بر می‌گردند.

• می‌توانید توضیح دهید که چرا گروه‌های ساده برای طبقه‌بندی

می‌دهند. از این گذشته مهم‌ترین کار شوالی زمانی انجام شد که بیش از ۴۰ سال سن داشت و شاید حتی بالاتر. این یک قانون مطلق نیست. مردم به بیان قوانینی نظیر این علاقه دارند. من واقعاً آن‌ها را دوست ندارم.

تامپسون: خب، درسته که شخصی در دوران بچگی در زمینه سیاست نوعی نداشته، اما در زمینه شطرنج، موسیقی و ریاضیات برای استثنائی شدن در دوران بچگی جا هست. مطمئناً این مسئله در مورد موسیقی و شطرنج و تا حدی هم ریاضیات بدیهی است. این مسئله ممکن است علت سمت‌گیری کتاب‌ها به جهت خاصی باشد. تا آنجا که توصیه هاردی مورد توجه است، من نمی‌دانم که او درباره خودش در زمانی که این نظر را داشت چه احساسی داشته است؟ ممکن است این راهی باشد برای شخص، برای اظهار این که من دیگر تسویه حساب کرده‌ام، من به سنی رسیده‌ام که دیگر نمی‌خواهم ادامه دهم. من نمی‌دانم که نظر جامعه‌شناسان و روان‌شناسان چیست، این را به خودشان واگذار می‌کنم ولی من ریاضی‌دانی را می‌شناسم که به سن ۵۰ سالگی رسیده‌اند و هنوز به صورت باورنکردنی سرزنده و توانمندند. من این مسئله را به عنوان یک قانون صریح نمی‌بینم. لذا تیتز و من در موقعیتی نیستیم که درباره سن‌مان صحبت کنیم.

• جان فون نویمان، گفته: «با کمی اغراق باید بگویم هر آنچه که شما در ریاضیات در سن بیش از ۳۰ سالگی انجام دهید هیچ ارزشی ندارد، حداقل در مقایسه با آنچه که شما پیش از ۳۰ سالگی انجام می‌دهید». ولی زمانی که او خودش به سن ۳۰ سالگی رسید، این محدودیت را از بین برد. پای تجربه به میان می‌آید و غیره.

تامپسون: ولی او یک اعجوبه بود. بنابراین او از دوران بچگی موضوع را می‌دانست.

تیتز: ما همه ریاضی‌دانان بسیار جوان و باهوش را می‌شناسیم. نکته این است که برای یافتن ریاضیات عمیق، لازم به داشتن تمام تکنیک‌ها نیست. ما می‌توانیم بدون دانستن تکنیک‌های متعدد ریاضی به نتایج عمیقی در ریاضیات دست پیدا کنیم.

• استاد تامپسون، شما نیز درباره خاطرات مربوط به تجارب ابتدایی زندگیتان توضیح دهید.

تامپسون: من خاطرات شفاف و روشن خاصی ندارم. من یک برادر بزرگتر دارم که سه سال از من بزرگتر است و ریاضیاتش بسیار خوب بود. او در جذب من به سوی اولین مسائل، نقش مهمی ایفا کرده است. مسلماً او نسبت به من بسیار پیشرفته‌تر بود. ما در

روش‌هایی متفاوت با آنچه که قبلاً مورد استفاده قرار می‌گرفت انجام دادم. بنابراین این نتایج از یک لحاظ جدید بودند.

- آیا این موضوع که این مسائل قبلاً کشف شده بودند برایتان ناامیدکننده نبودند؟

تیتز: نه خیلی زیاد.

- برنساید هم جالب بود چون مسائلی را مطرح می‌کرد و حدس میزد که شما و سایرین بعدها بر روی آن‌ها کار کردید، درست است؟

تامپسون: درست است، من ابتدا روی حدس فروبنیوس شروع به کار کردم که تا آن موقع حل نشده بود. فکر می‌کنم راینهولد بئر یا شاید مارشال هال بود که دربارهٔ حدس فروبنیوس با من صحبت کرد. این حدس بیان می‌کند که هستهٔ فروبنیوس در گروه فروبنیوس پوچ توان است. من به دلیل زیر به این حدس علاقه دارم. اگر شما گروه حرکت‌های مناسب صفحه اقلیدسی را در نظر بگیرید، این یک واقعیت هندسی است که هر حرکت مناسب یا نوعی برگردان است یا نوعی انتقال. امیدوارم بچه‌ها هم چنان این مسئله را یاد بگیرند. این پدیده‌ی پر رمز و رازی است. انتقال‌ها یک زیر گروه نرمال را تشکیل می‌دهند. بنابراین چیزی است که می‌توانید در دوران باستان دنبالش بگیرید. بدون شک فروبنیوس این موضوع را می‌دانست. بنابراین هنگامی که قضیه‌اش را دربارهٔ وجود مکمل نرمال ثابت کرد من احساس می‌کنم که به نوعی با مسائل خیلی قدیمی هندسه مرتبط می‌شد، سپس تلاش برای استفاده از قضیه‌های سیلو و کمی هم از نظریهٔ سرشت برای حل کردن این مسئله. بدین ترتیب من برای اولین بار با ریاضیات محض درگیر شدم.

- ماتيو اولین گروه‌های ساده پراکنده را در دهه‌های ۱۸۶۰ و ۱۸۷۰ کشف کرد. فکر می‌کنید چرا ما باید صد سال منتظر می‌ماندیم تا گروه پراکنده بعدی توسط یانکو کشف شود، البته پس از مقاله مشترک شما و فایت. چرا اینقدر زمان برد؟

تامپسون: بخشی از پاسخ شما مربوط به جریان تاریخ است. توجه جامعهٔ ریاضی به جهات دیگری کشیده شده بود. من نمی‌خواهم بگویم نظریهٔ گروه‌ها، و مسلماً نظریهٔ گروه‌های متناهی، واقعاً در مرکز توجه ریاضیات قرن نوزدهم قرار داشت. از طرفی ریمان ظاهر شد، توپولوژی ارائه شد و اثرات بسیار زیادی در ریاضیات اعمال کرد و همان‌گونه که ژاک پیشتر ذکر کرد، آنالیز بسیار عمیق بود و ریاضی‌دانان بزرگ را به سوی خود جذب کرد. درست است، همان‌گونه که شما قبلاً گفتید فروبنیوس و برنساید هم وجود داشتند

کردن گروه‌های متناهی در کل، بسیار با اهمیت‌اند؟ حدس می‌زنم که این ایده توسط کامیل ژردان و قضیهٔ تجزیه‌اش محقق شد. درست است؟

تیتز: ببینید، من فکر می‌کنم یکی از رؤیاهای ریاضی‌دانان همیشه توصیف و طبقه‌بندی کلیه گروه‌ها بوده است و اگر بخواهید تمام گروه‌ها را توصیف کنید آن‌ها را تجزیه می‌کنید، پس فاکتورها ساده خواهند بود. من فکر می‌کنم که این کار، یکی از اهداف آن‌هاست. ولی البته آن‌ها خیلی فراتر نرفتند. اخیراً ما توانسته‌ایم تمام گروه‌های ساده متناهی را پیدا کنیم، کاری که جان تامپسون در آن مشارکت زیادی داشته است.

- دربارهٔ سیلو ولی در آغاز نظریهٔ گروه‌ها چطور؟

تامپسون: آن‌ها دو نوژی دیگر هستند.

تیتز: لی نقش مهمی را در مسیر کاری من داشته است. در حقیقت، از لحاظ عملی از ابتدا موضوع اصلی کار من در حول گروه‌های استثنائی لی، متمرکز شده بود، لذا کار لی در آنچه که من انجام داده‌ام نقش اساسی ایفا می‌کند.

- می‌توانید نظراتان را درباره کار فروبنیوس و برنساید بفرمایید؟

تامپسون: البته، پس از نیمهٔ دوم قرن نوزدهم، فروبنیوس، در میان چیزهای دیگر، نظریهٔ سرشت گروه‌های متناهی را بر مبنای محکمی بنا نهاد. او روابط تعامد را به اثبات رسانید و از نگاهش انتقال صحبت به میان آورد. برنساید سرانجام سوار قطار شد و عاقبت قضیهٔ $p^a q^b$ خودش را با استفاده از نظریهٔ سرشت به اثبات رسانید؛ یعنی گروه‌هایی با این مرتبه‌ها حل‌پذیر هستند. احساس می‌کنم که این کار قدم بسیار خوبی به جلو بود. این کار فروبنیوس قدرت نظریهٔ سرشت را نشان داد. فروبنیوس هم‌چنین نظریهٔ سرشت گروه‌های متقارن و گروه‌های چندگانه تراگذر جایگشتی را هم مورد بررسی قرار داد. نمی‌دانم او چقدر از گروه‌های ماتيو اطلاع داشت ولی آن‌ها موارد کاملاً غریبی بودند که پیش از نظریهٔ سرشت کشف شده بودند. برای مدتی نسبت به مطالعه گروه‌های چندگانه تراگذر جایگشتی، علاقه و گرایش کمی وجود داشت؛ مطالبی پیچیده و سرشار از مباحث ترکیباتی. برنساید و فروبنیوس در آن مرحله در عمق مسائل بودند.

تیتز: زمانی که من یک ریاضی‌دان جوان بودم تاریخ را نادیده می‌گرفتم. برای مثال من نتایج بسیار زیادی را درباره گروه‌های چندگانه تراگذر، دوباره کشف کردم مخصوصاً در مورد گروه‌های اکیدا چهار - تراگذر و پنج - تراگذر. خوشبختانه من این کار را با

و لذا نظریه گروه‌ها کاملاً در حاشیه نبود. ولی پیشرفت زیادی هم به عمل نیامده بود. اکنون، البته، پیشرفت‌های بسیار زیادی هم در ریاضیات محض و هم در ریاضیات کاربردی وجود دارد. چیزهای بسیاری وجود دارند که می‌توانند مردم را واقعاً جذب کنند. پس این که چرا میان گروه‌هایی که ماتیو کشف کرد و رشد بسیار سریع نظریه گروه‌های ساده مانند گروه‌های پراکنده در نیمه دوم قرن بیستم شکافی وجود داشت مسئله‌ای است که حل آن را به مورخان واگذار می‌کنم. ولی این مسئله را آن‌قدرها هم مرموز نمی‌دانم. شما می‌دانید ریاضیات گستره بسیار بزرگی را شامل می‌شود.

قضیه فایت - تامپسون

• قضیه مشهور فایت - تامپسون که بیان می‌کند گروه‌های متناهی با مرتبه فرد حل‌پذیرند، و شما آن را در اوایل دهه ۱۹۶۰ به اثبات رساندید، در واقع حدسی از برنساید بود، درست است؟

تامپسون: برنساید درباره این موضوع چیزهایی داشت بله، و او واقعاً به برخی از اعداد صحیح خاص توجه داشت و ثابت کرد که گروه‌های با آن مرتبه حل‌پذیر هستند. پس او کار را آغاز کرد.

• هنگامی که شما و فایت این پروژه را شروع کردید آیا نتایج خاصی قبل از حمله شما به حدس برنساید وجود داشت که شما را نسبت به ثابت کردن این مسئله خوش‌بین کند؟

تامپسون: مطمئناً. نتیجه شگفت‌انگیز و بنیادین می‌شود سوزوکی به نام قضیه CA. سوزوکی در پایان جنگ جهانی دوم پا به سن بلوغ نهاد. او در ژاپن بزرگ شد و خوشبختانه به دانشگاه ایلینویز آمد. فکر می‌کنم حوالی سال ۱۹۵۲ بود که مقاله‌اش را در مورد گروه‌های CA با مرتبه فرد منتشر کرد و با استفاده از نظریه سرشت‌های استثنائی ثابت کرد که این گروه‌ها حل‌پذیرند. این مقاله زیاد طولانی نبود ولی در نظر من به طرز باورنکردنی مبتکرانه بود. من هنوز هم آن مقاله را می‌ستایم. وقتی من بعدها از او درباره آن مقاله پرسیدم او گفت که دو سال تمام روی آن کار می‌کرده است. این کار او مانند گوه شکافنده‌ای برای قضیه فایت و من بود شکافی که در آینده عمیق و عمیق‌تر می‌شد.

تیتز: می‌توانید به من بگویید گروه CA چیست؟

تامپسون: گروه CA گروهی است که در آن مرکز‌ساز هر عضو غیرهمانی آبدلی است. می‌بینید که دوباره نام آبل ظاهر می‌شود منظور از حرف A همان حرف اول اسم آبل است.

• برهانی که سرانجام توسط فایت و شما نوشته شد، ۲۵۵ صفحه بود و این یک شماره کامل از ژرنال پاسیفیک را به خود اختصاص داد.

تامپسون: بله، طولانی بود.

• این برهان طولانی است و رشته‌های فراوانی برای ارتباط دادن به هم وجود داشت؛ آیا از این که شکافی در این برهان وجود داشته باشد عصبی نبودید؟

تامپسون: بله، درست، موضوع برای ما نسبتاً مسیری طبیعی داشت، قسمتی نظریه گروه‌ها، بخشی نظریه سرشت‌ها و در آخر چیز کم ارزش و کوچکی از تئوری اعداد، تمام این‌ها در انتها با هم جور شدند. ولی به هر حال ممکن بود اشتباهی هم مرتکب شده باشیم. چندین نفر آن را بررسی کردند. من به خاطر این مسئله بی‌خواب نشدم.

• چنین به نظر می‌رسد که به خصوص در نظریه گروه‌های متناهی، ارتباطات زیادی با دیگر موضوعات ریاضیات مانند آنالیز وجود نداشت. این مسئله ایجاب می‌کرد که شما ابزارهای لازم را کم و بیش با استفاده از بررسی‌های هوشمندانه گسترش دهید. آیا این مطلب می‌تواند دلیلی باشد برای طولانی بودن این روش اثبات؟

تامپسون: ممکن است این طور باشد. البته ممکن است این اثبات کوتاه‌تر هم بشود هر چند نمی‌دانم این کار ممکن است یا نه. فکر نمی‌کنم در زمان حیات من اثبات کوتاه‌تری ارائه شود به هر حال نکات ظریفی وجود دارد که باید شرح و بسط داده شود.

تیتز: می‌دانید نتایجی وجود دارد که به خودی خود مشکل هستند. می‌توانم بگویم که نتیجه فایت - تامپسون از این دسته است. من شخصاً اعتقاد ندارم که اثبات آن قدر کوچک شود که هضمش مشکل بشود.

تامپسون: نمی‌دانم آیا این کار صورت می‌گیرد یا نه؟ فکر نمی‌کنم ریاضی واقعاً به پایان قلمرو خود رسیده باشد.

تیتز: به هر حال امکان این مسئله هست که یک نفر بتواند بر روی استدلال‌های بسیار دقیق مانند استدلال جان با استفاده از ساز و کارهای بزرگ مانند آنالیز تابعی، کار کند و نتیجه را تجزیه

شروع کردم به دنبال چیزهایی از همین نوع می‌گشتم. برای مثال من کشف کردم - یا شخص دیگری کشف کرد - که گروه E_6 گروه تبدیلات همخطی‌ها از صفحه تصویری هشت‌گانی است. و چند وقت بعد، راه‌های اتوماتیکی برای اثبات چنین نتایجی را کشف کردم، شروع از گروه به سمت بازسازی صفحه تصویری. من این روش را برای ارائه تفسیرهای هندسی از دیگر گروه‌های استثنائی مانند E_7 و E_8 به کار بردم. این واقعاً نقطه شروع کار من بود. سپس تلاش کردم ساختاری انتزاعی از این هندسه‌ها ایجاد کنم. در این ساختار، عباراتی چون اسکلت را به کار بردم، چیزی که آن موقع اسکلت و اکنون آپارتمان نامیده می‌شود. در واقع در یکی از مجلات بورباکی، اغلب تمرین‌ها بر پایه کارهای اولیه من طراحی شده است.

• یک سؤال دیگر در مورد ساختمان‌ها؛ این مفهوم آن چنان پرثمر است که ارتباطات زیادی در زمینه‌های مختلف ریاضیات ایجاد کرده است برای مثال تئوری صلبیت، آیا شما در آن زمان به این موضوع فکر نکرده بودید؟

تیتز: قصد واقعی من ارائه تفسیرهای هندسی از این گروه‌های اسرارآمیز بود، گروه‌های استثنائی که هر چیزی را نشانه می‌گرفتند. پس از آن افراد دیگری از این ساختمان‌ها در کارهای خود استفاده کردند. برای مثال، برخی آنالیزدان‌ها از آن‌ها استفاده کردند. اما من در ابتدا چیزی در مورد این کاربردها نمی‌دانستم.

• چند دقیقه قبل در مورد گروه‌های CA گفتید. ممکن است در مورد جفت‌های BN از شما بپرسم که چه هستند و چگونه موقع ساختن نظریه ساختمان‌ها به وجود آمدند؟

تیتز: می‌دانید، دوباره من رهیافتی اصل موضوعی به سوی این گروه‌ها داشتم. جفت‌های BN روشی اصل موضوعی برای اثبات برخی قضایای کلی در مورد گروه‌های جبری ساده بودند. یک جفت BN، جفتی از دو گروه است N و B با چند ویژگی ساده است. توجه کردم که این ویژگی‌ها برای اثبات کافی بودند، نمی‌توانم بگویم، نتایج عمیق ولی نتایج مهمی چون ساده بودن گروه‌ها را اثبات می‌کردند. اگر شما گروهی با یک جفت BN داشته باشید، بدون هزینه زیر گروه‌هایی ساده خواهید گرفت. مفهوم جفت‌های BN به طور طبیعی در مطالعه گروه‌های لی ساده شکافته شده به دست می‌آیند. چنین گروه‌هایی یک کلاس مزدوج ممتاز از زیرگروه‌ها بنام زیرگروه‌های بورل دارند. این‌ها Bهای کلاس ممتاز جفت‌های BN هستند.

مترجمان: محمدرضا درفشه و حمید زمان‌پور

کند. این مسئله کاملاً غیرممکن نیست. اما سؤال این است که آیا سرمایه‌گذاری روی این کار ارزشش را دارد یا نه؟

ژاک تیتز در حال دریافت جایزه از پادشاه نروژ و جان گریگر نامسون در سمت چپ با جایزه مشاهده می‌شود

نظریه ساختمان‌ها

• پروفیسور تیتز، شما گروه‌های لی را به عنوان نقطه شروع کارتان ذکر کردید. گروه‌های ساده لی به طور گسترده در پایان قرن ۱۹ طبقه‌بندی شده بودند، در ابتدا توسط کیلینگ و سپس توسط الی کارتان که به سری‌هایی از گروه‌های ماتریسی و ۵ گروه ساده استثنائی لی منجر شدند. برای آن هدف، تئوری جبرهای لی می‌بایست گسترش یابد. وقتی شما کار روی گروه‌های جبری خطی را شروع کردید، ابزار زیادی وجود نداشت. شوالی چند کار پیشگام را انجام داده بود اما تصویر وقتی کامل شد که شما آن را در چارچوب نظریه ساختمان‌ها قرار دادید، این باراشیای هندسی را به گروه‌ها ارتباط دادید. می‌توانید برای ما توضیح دهید ایده‌ی ساختمان‌ها، شامل آپارتمان‌ها، اتاقک‌ها و لغات این چنینی، چه چیز را بیان می‌کنند، چه دستاوردهایی دارند و چرا این نظریه این قدر مثمر و ثمر واقع شده است؟

تیتز: قبل از همه، باید بگویم که اصطلاحاتی مانند ساختمان‌ها، آپارتمان‌ها و مانند آن ... مال من نیست. من این چیزها را کشف کردم اما بورباکی این نام‌ها را به آن‌ها داد. آن‌ها در مورد کارهای من نوشتند و دریافته‌اند که اصطلاحات من در هم ریخته و بی‌نظم است. آن‌ها به آن نظم و ترتیب دادند و اصطلاحاتی چون آپارتمان‌ها و غیره به وجود آمد. من این اشیا را مطالعه کردم چون می‌خواستم گروه‌های لی استثنائی را از نظر هندسی درک کنم. در واقع من از طریق هندسه تصویری به ریاضیات وارد شدم، چیزی که می‌دانستم هندسه تصویری بود. در هندسه تصویری شما نقاط، خطوط و غیره را دارید. وقتی مطالعه گروه‌های لی استثنائی را

لوح تقدیر انجمن ریاضی ایران

جناب آقای دکتر علیرضا مدقالچی
ریاست محترم انجمن ریاضی ایران

کسب عنوان انجمن علمی برجسته توسط آن انجمن محترم در
دهمین جشنواره بزرگداشت پژوهشگران برگزیده کشور سال هزار و
سیصد و هشتاد و هشت را صمیمانه تبریک می‌گویم.
امید است در سال خط‌شکنی علمی شاهد شکوفایی در تداوم
حرکت علمی و نبیل به جایگاه رفیع جمهوری اسلامی ایران در
سرامدی علوم و فنون منطقه باشیم.

با آرزوی توفیقات الهی
کامران دانشجو
وزیر علوم تحقیقات و فناوری

برگزیده شدن انجمن ریاضی
به عنوان انجمن برتر

همه ساله «جشنواره بزرگداشت پژوهشگران برگزیده کشور» به منظور
ارج نهادن به تلاش عالمانه پژوهشگران، مدیران پژوهشی و سایر
فعالان عرصه پژوهشی کشور در راستای گسترش روحیه تحقیق و
تتبع در بین اقشار مختلف جامعه و فرهنگ‌سازی در تولید علم و
توسعه فناوری و به‌کارگیری پژوهش در کسب اقتدار ملی برگزار
می‌گردد.

خوشبختانه انجمن علمی «ریاضی ایران» در دهمین جشنواره
به عنوان «انجمن علمی برجسته» برگزیده شده است.

محمد مهدی نژادنوری

معاون پژوهشی و فناوری و وزارت علوم تحقیقات و فناوری
و رئیس ستاد ملی مراسم هفته پژوهش و فناوری

به همین مناسبت پیام‌های تبریکی از طرف دانشگاه‌ها و
مؤسسسات دیگر به‌عنوان رئیس انجمن ارسال شده است که
بدین‌وسیله از لطف این عزیزان تشکر می‌گردد.

علیرضا مدقالچی
رئیس انجمن ریاضی ایران

پیام تشکر

جناب آقای دکتر علیرضا مدقالچی
رئیس محترم انجمن ریاضی ایران

بر خود لازم می‌دانم از همکاری‌های مؤثر و تعیین‌کننده جنابعالی
کمال تشکر و قدردانی داشته باشم. بدیهی است موفقیت این
همایش مرهون تلاش‌های جنابعالی بوده و امیدواریم که در
کنگره‌های بعدی نیز از حمایت‌های ارزشمندتان به‌رمند باشیم.

علی‌اکبر ولایتی
رئیس کمیته فرهنگ و تمدن اسلامی و ایران و رئیس همایش
تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران با موضوع ریاضی و نجوم

برگزیدگان چهاردهمین
المپیاد علمی دانشجویی کشور

اسامی نفرات اول تا سوم چهاردهمین المپیاد ریاضی دانشجویی
کشور در سال ۱۳۸۸ که توسط معاونت تحقیقات آزمون، ارزشیابی
آموزشی و دبیر شورای برنامه‌ریزی المپیاد علمی دانشجویی کشور
اعلام گردید به شرح زیر می‌باشد.

۱- خ‌شایار فیلم

رتبه اول، مدال طلا از دانشگاه صنعتی شریف

۲- ناصر طالبی‌زاده

رتبه دوم، مدال نقره از دانشگاه صنعتی شریف

۳- نیما احمدی‌پوراناری

رتبه دوم، مدال نقره از دانشگاه صنعتی شریف

۴- ناصر گلستانی کویرآبادی

رتبه سوم، مدال برنز از دانشگاه تهران

ضمن عرض تبریک به این عزیزان امیدواریم که در آینده نیز شاهد
پیشرفت‌های آن‌ها در دیگر زمینه‌های علمی باشیم.

انجمن ریاضی ایران

اخپار و یادداشت‌ها

جبر خطی، نظریه گروه‌ها، رمزنگاری، کدگذاری، منطق ریاضی، کاربرد ریاضیات در کامپیوتر).

(ب) آنالیز و آنالیز همساز (با تأکید بر کاربردهای آن در آنالیز غیرخطی، نظریه موجک‌ها)

(ج) آنالیز عددی و محاسبات عددی، تحقیق در عملیات.

(د) کاربرد ریاضیات در علوم و فناوری (نظریه کنترل و بهینه سازی، ریاضیات مالی، ریاضیات صنعتی، زیست ریاضی و اعصاب شناختی).

(ه) آموزش ریاضی، تاریخ ریاضی.

(و) آمار و احتمال و فرآیندهای تصادفی، کاربردهای آن‌ها در شاخه‌های مختلف علوم و فناوری.

(ز) معادلات دیفرانسیل معمولی، جزئی، سیستم‌های دینامیک روش‌های عددی، کاربردهای معادلات.

(ح) نظریه اعداد.

(ط) آنالیز تابعی (آنالیز تابعی کلاسیک آنالیز تابعی، کوانتومی، جبر و فضاها، عملگری، آنالیز تابعی کاربردی).

(ی) هندسه و توپولوژی (هندسه، هندسه ناچابجایی، هندسه جبری، توپولوژی جبری، نظریه فاجعه و آشوب، کاربردهای آن‌ها در فیزیک، مهندسی و اقتصاد).

ایشان هم‌چنین راجع به تقسیم‌بندی دانشگاه‌ها اظهار نموده‌اند:

وظیفه دانشگاه‌ها تربیت نیروی انسانی ماهر و تولید علم تا رسیدن به مرزهای دانش و تولید ابداعات و اختراعات است. هم‌اکنون شش نوع دانشگاه و سیستم آموزشی در کشور وجود دارد:

دانشگاه‌های دولتی، دانشگاه آزاد، دانشگاه‌های غیرانتفاعی، دانشگاه‌های وابسته به دستگاه‌ها، دانشگاه فراگیر پیام‌نور، دانشگاه علمی کاربردی. در نقشه جامع علمی کشور مأموریت این دانشگاه‌ها باید به طور دقیق و شفاف باز تعریف شوند. رقابت بین دانشگاه‌ها باید امری حیاتی باشد و قطب‌های علمی وسیله‌ای برای ایجاد رقابت‌های علمی تعریف شوند.

نظر شاخه ریاضی فرهنگستان علوم در مورد نقشه جامع علمی کشور

آقای دکتر مهدی رجبعلی‌پور رئیس شاخه ریاضی فرهنگستان علوم نامه‌ای به رئیس انجمن ریاضی ایران راجع به نظر آن شاخه در مورد نقشه جامع علمی کشور ارسال نمودند. در بخشی از این نامه آمده است:

بدون شک، ریاضیات یک دانش یکپارچه است، تقسیم آن به شاخه‌های گوناگون صرفاً به منظور تسهیل در پژوهش و تحقیق است. یک ریاضی‌دان توانایی کافی برای تحقیق در تمام زمینه‌ها را ندارد اما باید دیدگاه او، دیدگاه یکپارچه‌نگر به کل ریاضیات باشد. کاربردهای ریاضیات، گاهی آنی است و گاهی شاید تا یک قرن هم ممکن است طول بکشد تا به کاربرد آن توجه گردد.

با توجه به بحث‌های بالا، تعیین اولویت پژوهشی در نقشه جامع علمی کشور مشکل است. از سوی دیگر نمی‌توان این نقشه را بدون طراحی مناسب عملیاتی کرد.

نقشه جامع علمی کشور باید متضمن آموزش در کلیه مقاطع باشد، به‌ویژه آموزش مدرسه‌ای به‌عنوان زیربنای آموزش دانشگاهی و تکمیلی است که باید در یک راستا طراحی شوند. این آموزش باید پژوهش محور و بر اساس تکوین تاریخی مفاهیم ریاضی استوار باشد.

در پژوهش به جای اولویت‌بندی، بهتر است با توجه به جامع بودن دانش ریاضی، جهت‌گیری دانش ریاضی را به سوی کاربرد آن در علوم دیگر مانند فیزیک، اقتصاد، پزشکی، مهندسی، فناوری و علوم اجتماعی هدایت کرد.

با توجه به جهت‌گیری بالا و بر اساس جدول زیر می‌توان اولویت‌ها، را به قطب‌های تحقیقاتی دانشگاه‌ها واگذار کرد.

(الف) ریاضیات گسسته و ترکیباتی (مبانی ریاضیات، جبر،

نامساوی معروف $|x| \leq x \leq |x|$ را در نظر می‌گیریم. اگر x احساس درونی یک انسان نسبت به رویدادهای پیرامون خود باشد، آنگاه $|x|$ همواره مثبت است، یعنی بیانگر خوش بینی انسان و $-|x|$ همیشه منفی و نشان بد بینی وی است. خود نامساوی بیان می‌کند که احساس انسان میان خوش بینی و بدبینی در نوسان است.

متن‌های داخل کادرها که ارتباط بین حقایق ریاضی و زندگی را بیان می‌کند توسط دکتر رستم محمدیان ارسال گردیده است.

ی. م. گلفاند درگذشت

ناده‌های رسیده

ریاست محترم انجمن ریاضی ایران
جناب آقای دکتر علیرضا مدقالچی

با سلام و نهایت احترام خوشبختم و سپاسگزار از این که فرصتی یافتیم تا به‌عنوان کسی که در گذشته‌ای نه چندان دور، دبیر کمیته فوق برنامه و عضو اجرایی سی و ششمین کنفرانس ریاضی ایران و دبیر کمیته اجرایی سومین کنگره مشترک سیستم‌های فازی و هوشمند (تیرماه ۸۸) بوده، دیدگاه‌های پیشنهادی و اصلاحی خود را در خصوص برگزاری کنفرانس‌های علمی در دانشگاه‌ها به استحضار برسانم. با این امید که نارسایی قلم مانع از رساندن مطلب مطلوب نشود.

بدون شک، برگزاری کنفرانس‌های علمی در دانشگاه کاری بس دشوار و مستلزم همت والای مسؤولان و متصدیان، صرف وقت و انرژی زیاد از سوی کارگزاران و در کنار آن، همبستگی، همکاری و همدلی اعضای هیأت علمی گروه آموزشی یا دانشکده میزبان و برگزارکننده کنفرانس است. در جریان برگزاری هر کنفرانس، تجربیات گسترده‌ای حاصل می‌گردد که متأسفانه خستگی طاقت‌فرسای ناشی از فعالیت‌های جاری، جنبی و جانبی آن مانع از یادداشت دقیق و انتقال کامل آن به دانشگاه یا دانشگاه‌های میزبان بعدی می‌گردد. با این همه، اینجانب گوشه‌هایی از آن نکات به یاد مانده را یادآوری می‌کنم.

تجربه بنده و همکارانم در دانشکده ریاضی دانشگاه یزد نشان داده است که داشتن یک نرم‌افزار جامع می‌تواند حدود ۷۰ درصد از حجم کارهای کنفرانس را کاهش دهد. معمولاً هر مجری فراخور توان مالی خود و نه متناسب با نیازهای موجود، نرم‌افزار غیرجامعی را تهیه و با آن کار می‌کند شک نیست که انجمن ریاضی ایران یا در سطح وسیع‌تر وزرات علوم، تحقیقات و فناوری باید به منظور جلوگیری از صرف هزینه بیشتر، به فکر تهیه یک نرم‌افزار جامع و به‌روز کردن آن برای برگزاری کنفرانس‌های علمی در کشور باشد تا جایگزین نمونه‌های ناقص و ضعیف موجود گردد. مناسب است که در سال صرفه‌جویی و اصلاح الگوی مصرف، این پیشنهاد از طرف انجمن ریاضی ایران به‌عنوان سابقه‌ترین انجمن علمی در کشور به وزارت علوم داده شود و تا رسیدن به اجرا پیگیری گردد.

ضمن آنکه می‌توان از سیستم‌های مدیریت کنفرانس موجود در دنیا نیز استفاده کرد. در این جا به‌طور خیلی خلاصه و در چند سطر به ذکر اطلاعاتی در خصوص سیستم مدیریت کنفرانس EasyChair که توسط همکار گرامی بنده آقای دکتر محمد فرشی عضو محترم

ایزراییل مویسویچ گلفاند یکی از تأثیرگذارترین ریاضی‌دانان قرن بیستم در پنجم اکتبر سال ۲۰۰۹ در سن نود و شش سالگی درگذشت. او مؤلف بیش از ۹۰۰ مقاله و ۳۰ کتاب در زمینه‌های مختلف ریاضی - از جمله حلقه‌های نرم‌مدار جابجایی، نظریه نمایش، توابع تعمیم یافته و معادلات دیفرانسیل جزئی و زیست‌شناسی نظری بود.

گلفاند در اوکراین به دنیا آمد و دکتری خود را در سال ۱۹۳۵ و تحت راهنمایی آندره کولموگروف از دانشگاه دولتی مسکو اخذ نمود. پنج سال بعد او درجه دکتری علوم^۱ (D.Sc.) را از همان دانشگاه اخذ نمود. گلفاند از سال ۱۹۴۱ تا ۱۹۹۰ استاد دانشگاه دولتی مسکو بود و در این سال به دانشگاه راتگرز پیوست. او در طول زندگی‌اش جوایز بسیاری دریافت نمود که از آن جمله می‌توان به جایزه دولتی اتحاد شوروی (۱۹۵۳)، جایزه لنین (۱۹۵۶)، جایزه وولف (۱۹۷۸)، جایزه کیوتو (۱۹۸۹)، و بورس مک آرتور (۱۹۹۴) اشاره نمود. او در سال ۲۰۰۵ جایزه استیل^۲ برای یک عمر تلاش برجسته را به خاطر "تأثیر ژرفش در بسیاری از عرصه‌های ریاضی با کارهای شخصی خود و نیز با کارهای مشترکش با دیگر ریاضی‌دانان از جمله شاگردانش" از انجمن ریاضی آمریکا دریافت نمود. گلفاند در این رابطه نوشت ریاضیات برای من زبانی جهانی و مؤثر در علوم است، و این نمونه‌ای است از این که چگونه مردمانی با ذهنیت‌ها و فرهنگ‌های گوناگون می‌توانند با یکدیگر ارتباط داشته و همکاری کنند.

۱- دکتری علوم، درجه‌ای در برخی از کشورهای جهان از جمله اتحاد جماهیر شوروی سابق که بالاتر از درجه دکتری در غرب و معادل دوره پسا دکتری است.

۲- جایزه‌ای که از سال ۱۹۳۹ به جهت گرامی داشت مقام Loery P. Steele برای کارهای پژوهشی برجسته و نگارش در ریاضیات همه ساله از سوی انجمن ریاضی آمریکا به افراد منتخب اهدا می‌شود.

برگرفته از www.ams.org

احمد صفاپور

دانشگاه ولی عصر رفسنجان

جدول زیر در خصوص تعداد کنفرانس‌هایی که از Easychair استفاده کرده یا می‌کنند به تفکیک سال از وب سایت این سیستم استخراج شده است.

سال	تعداد کنفرانس
۲۰۰۳	۳۷
۲۰۰۴	۱۶۵۵
۲۰۰۵	۲۱۸۶
۲۰۰۶	۱۳۱۳
۲۰۰۷	۶۲۹
۲۰۰۸	۲۷۶
۲۰۰۹	۶۶
۲۰۱۰	۷
۲۰۱۱	۳

اما چند کلمه‌ای در خصوص انجمن ریاضی ایران این انجمن چهار سال پیش با همت والای بزرگان ریاضی کشور که بعضی از آن‌ها در قید حیات نیستند (روحشان شاد و یادشان گرامی باد) متولد شد و امروز آن فرزند معنوی جامعه ریاضی‌دانان ایران عضو هیأت علمی میان سالی است که به مرتبه استادی رسیده و دانش آموختگانی در سطح دکتری تحویل جامعه دانشگاهی داده است. البته این انجمن از نظر کمی و کیفی، فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته تا اینک سرآمد انجمن‌های علمی ایران شده است. از افتخارات انجمن ریاضی ایران برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی سالیانه ریاضی کشور است. گرچه امروزه، کنفرانس‌های تخصصی زیادی در کشور برگزار می‌گردد، اما کنفرانس سالیانه ریاضی کشور در این میان جایگاه ویژه و والایی دارد. به یاد دارم در کنفرانس بیست‌ونهم که در دانشگاه امیرکبیر تهران برگزار می‌شد، صحبت از دوسالانه شدن کنفرانس به میان آمد و مخالفان زیادی با شور و احساس، در جهت رد این پیشنهاد صحبت کردند و یکی از بحث‌ها این بود که انشاالله به زودی، پنجاهمین کنفرانس ریاضی کشور را جشن بگیریم.

با این مقدمه، قصد دارم به این موضوع اشاره کنم که نحوه برگزاری چهلیمین کنفرانس ریاضی کشور در خورشان و متناسب با حد و اندازه‌های انجمن ریاضی ایران نبوده، نه این که قصد داشته باشم خدای نکرده، شخص یا گروهی را مقصر بدانم، بلکه فقط به این امید که در کنفرانس‌های بعدی چنین اتفاقاتی نیفتد. ضمن تشکر از دانشگاه صنعتی شریف و دست‌اندرکاران محترم برگزار کننده چهلیمین کنفرانس ریاضی کشور، خصوصاً در شرایط خاص بعد از انتخابات ریاست جمهوری، قصد دارم فهرست وار به طرح مطالبی در حاشیه آن کنفرانس بپردازم.

الف) به نظر می‌رسد که انجمن ریاضی ایران نظارت مداوم و پیگیری لازم در خصوص چگونگی برگزاری کنفرانس نداشته که جای بحث و بررسی و تأمل و تدبیر مقتضی دارد.

ب) اگر در شرایط خاصی قرار است کنفرانس برگزار نگردد، مرجع تصمیم‌گیرنده کیست و جریان تصمیم‌گیری از پیشنهاد تا تصویب چگونه باید پیش برود؟

ج) به نظر می‌رسد برگزارکنندگان آن کنفرانس، برای میهمانان

هیأت علمی گروه علوم کامپیوتر دانشکده ریاضی دانشگاه یزد در اختیار اینجانب گذاشته شده است می‌پردازم.

سیستم مدیریت کنفرانس Easychair <http://www.easychair.org> یک سیستم مجانی قابل انعطاف و آسان برای برگزاری کنفرانس‌هایی با مدل‌های مختلف است که در حال حاضر شاید شایع‌ترین سیستم مدیریت کنفرانس مورد استفاده در دنیا است. سیستم مدیریت کنفرانس Easychair برای کمک به دبیران علمی کنفرانس‌ها در مدیریت روند پیچیده داوری طراحی شده است. نگارش فعلی این سیستم دارای قابلیت‌های زیر است.

- ۱- مدیریت و نظارت بر کمیته علمی.
- ۲- مدیریت قابل انعطاف و خبره برای دسترسی اعضای کمیته علمی کنفرانس و داوران به مقالات.
- ۳- دریافت اتوماتیک مقالات (از طریق یک وب سایت).
- ۴- تخصیص مقالات به اعضای کمیته داوران بر مبنای اولویت‌های اعضا.
- ۵- در دسترس بودن لیست آخرین کارها.
- ۶- گرفتن داوری‌ها (از طریق وب سایت).
- ۷- ارسال ایمیل به اعضای کمیته علمی، داوران و نویسندگان مقالات.
- ۸- نظارت بر ایمیل‌ها.
- ۹- بحث آنلاین روی مقالات.
- ۱۰- ارسال جواب نویسندگان به داوران در حالتی که نویسندگان می‌توانند به داوران جواب دهند (داوری‌ها به صورت ناشناس است).
- ۱۱- آماده‌سازی اتوماتیک مجموعه مقالات کنفرانس و بسیاری قابلیت‌های دیگر، در حقیقت Easychair به قدری قابلیت انعطاف دارد که حتی برای ارزیابی پیشنهادیه پروژه‌ها نیز استفاده شده است. در حال حاضر Easychair دو مدل زیر را پشتیبانی می‌کند.

الف) مدل استاندارد که برای کنفرانس‌هایی که دارای یک کمیته علمی هستند مناسب است. مقالات در بین اعضای کمیته علمی بر مبنای اولویت‌های آن‌ها بررسی می‌شوند.

ب) مدل چند موضوعی که برای کنفرانس‌هایی استفاده می‌شود که روی موضوعات مختلف کار می‌کنند در این حالت هر موضوع دارای یک کمیته علمی است و می‌توان یک یا چند دبیر علمی داشت. در این مدل یک دبیر علمی کنفرانس وجود دارد که بر کار کمیته‌های علمی نظارت و سرپرستی می‌کند.

اخبار دانشگاه‌ها

دانشگاه تربیت معلم سبزوار

۱. خانم طیبه لعل‌شاطری از بهمن ۱۳۸۷ همکاری خود را با گروه ریاضی دانشگاه آغاز نموده و زمینه فعالیت ایشان آنالیز می‌باشد.
۲. از مهر ماه ۱۳۷۸ گروه‌های ریاضی محض و کاربردی تفکیک شدند و آقای دکتر ابوالفضل علوی به سمت مدیر گروه کاربردی و آقای دکتر غلامرضا مقدسی به سمت مدیر گروه محض منصوب شدند.

مرضیه رشیدی

نماینده انجمن در دانشگاه تربیت معلم سبزوار

دانشگاه علوم پایه دامغان

۱. خانم دکتر نرگس تولایی به عنوان مدیر گروه ریاضی محض در سال تحصیلی جدید منصوب شدند.
۲. آقای دکتر مرتضی ابطحی به عنوان معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده منصوب شدند.
۳. آقای دکتر هاشم طبسی به عنوان مدیر حوزه ریاست و روابط بین‌المللی دانشگاه منصوب شدند.

غلامرضا عباسپور

نماینده انجمن در دانشگاه علوم پایه دامغان

دانشگاه مراغه

۱. سمیناریک روزه ریاضی در زمینه نظریه نوابع هندسی و کاربردی آن با حضور استادانی از کشورهای رومانی، هند، صربستان و استادان گروه ریاضی دانشگاه ارومیه در سالن فجر دانشگاه مراغه در مهر ماه ۸۸ برگزار شد.
۲. آقای دکتر اصغر رحیمی به عنوان پژوهشگر نمونه دانشگاه انتخاب شدند.
۳. آقای دکتر شهرام نجف‌زاده به عنوان پژوهشگر نمونه آذربایجان شرقی انتخاب شدند.

شهرام نجف‌زاده

دانشگاه مراغه

شرکت کننده ارزشی درخورشان علمی و رسمی آنان قائل نشده‌اند، چرا که معمولاً مرسوم است حداقل از عصر روز قبل از افتتاحیه تا صبح شروع کنفرانس، از شرکت‌کنندگان و میهمانان کنفرانس درخورشان و جایگاه آنان، پذیرش به عمل آید و وسایل ایاب و ذهاب و استراحت و اقامت میهمانان فراهم گردد، در حالی که تقریباً تا ساعت ۸ صبح روز افتتاحیه، حتی اجازه ورود به دانشگاه صنعتی شریف به کسی داده نشده است!

سایر مشکلات و ضعف‌های عملکرد را بدین شرح می‌توان برشمرد:

- ۱- عدم همکاری و توجه نبودن نگهبانان و کارمندان دانشگاه شریف در روزهای برگزاری کنفرانس و مخصوصاً روز افتتاحیه نسبت به مراسم و میهمانان آن.
- ۲- پذیرش نامناسب شرکت‌کنندگان و میهمانان کنفرانس.
- ۳- عدم مشارکت و همکاری و حتی در جریان کار نبودن اعضای دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی شریف در امور اجرایی کنفرانس.
- ۴- عدم چاپ کتابچه خلاصه مقالات و خلاصه مبسوط مقالات کنفرانس طبق سنوات قبل.
- ۵- گویا نبودن دفترچه راهنمای کنفرانس.
- ۶- توجه نبودن و عدم حضور روسای جلسات سخنرانی‌ها و جابجایی برنامه‌ها و برگزار نشدن به موقع برخی از سخنرانی‌ها.
- ۷- فراهم نبودن امکانات اسکان و ایاب و ذهاب برای شرکت‌کنندگان و میهمانان کنفرانس.
- ۸- پیش‌بینی نشدن کمیته‌های فوق برنامه و ... در کنار کنفرانس.
- ۹- فعال و دایر نبودن دبیرخانه کنفرانس برای هماهنگی جهت نامه ارائه مقاله و گواهی شرکت در کنفرانس.
- ۱۰- در یک کلام، بی‌نظمی در برگزاری کنفرانس از افتتاحیه تا اختتامیه.

با توجه به مطالب بیان شده که هدف از آن چیزی جز ارائه پیشنهاد سازنده و پیشگیری از تکرار نارسایی‌ها در آینده نیست، امیدوارم که میزبانان کنفرانس‌های علمی بعدی و خصوصاً میزبانان کنفرانس‌های سالیانه ریاضی کشور با صرف وقت و هزینه کافی و پیگیری و برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت شایسته، بتوانند کنفرانسی در حد و اندازه با سابقه‌ترین انجمن ریاضی ایران برگزار کنند. هم‌چنین امیدوارم که روزه به غنای علمی کنفرانس‌های کشور افزوده شود و برگزاری این کنفرانس‌ها باعث رشد جامعه علمی کشور گردد.

قاسم بریدلقمانی

دانشگاه یزد

دکتر فرزاد نعمت (۱۳۳۷-۱۳۸۸)

استاد فرزانه، دکتر فرزاد نعمت، متولد مردادماه سال ۱۳۳۷، در شهر کرمان دیده به جهان گشودند، در تیرماه سال ۱۳۶۸، از رساله فوق لیسانس خود تحت عنوان "Naturally reductive homogenous manifold"

دفاع نمودند. در آذرماه سال ۱۳۶۸، به استخدام پیمانی دانشگاه یزد درآمدند. در مهرماه ۱۳۷۳، دانشجوی دکتری دانشگاه شهید باهنر کرمان شدند و به دانشگاه پیام نور واحد کرمان منتقل شدند. قرار بود تحت راهنمایی آقای دکتر اسداله رضوی باشند که با منتقل شدن دکتر رضوی به دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تحت راهنمایی دکتر اسفندیار اسلامی و مشاوره دکتر اسداله رضوی از پایان نامه خود در خرداد ماه ۱۳۸۱، تحت عنوان "Fuzzy Space Geometry"، در شاخه هندسه، با درجه عالی فارغ التحصیل شدند.

در رساله دکترای ایشان، هندسه فازی به طور عمیق مورد مطالعه واقع شده است. تعاریف نقطه فازی و خط فازی را به حالت سه بعدی تعمیم داده و به کمک بردار جهتی، خط فازی را در فضا به دو صورت فرم پارامتری و فرم متقارن تعریف کرده اند. همچنین خواص عمومی و اساسی خطوط فازی مورد بررسی واقع شده است. توازی و تناظر خطوط فازی، صفحات فازی و چند قضیه مشخصه برای خطوط و صفحات فازی ارائه گردیده است. مفاهیم جدید زیر نقاط فازی و زیر خطوط فازی نیز معرفی شده اند. از رساله ایشان دو مقاله استخراج شده که هر دو در مجله

The Journal of fuzzy Mathematics

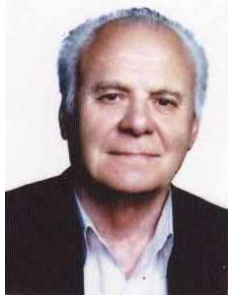
ارسال ۲۰۰۱ به چاپ رسیده اند.

از سال ۱۳۸۳، استاد نعمت به بخش ریاضی دانشگاه شهید باهنر کرمان منتقل شدند. ایشان از سال ۱۳۷۹، درگیر بیماری بودند و سرانجام در آذرماه سال ۱۳۸۸، دعوت حق را لبیک گفته و به دیار باقی شتافتند. روحش شاد و یادش گرامی.

نصرت‌اله شجره پورصلواتی

نماینده انجمن ریاضی ایران در دانشگاه کرمان

دکتر نصرالله هدایتی (۱۳۱۰ - ۱۳۸۸)

دکتر نصرالله هدایتی سال ۱۳۱۰ در شهرستان میانه متولد شدند و تحصیلات ابتدایی را در همان شهر و تحصیلات دبیرستان را در تبریز به پایان رساندند. در سال ۱۳۳۴ کارشناسی ریاضی را از دانشگاه تهران و کارشناسی ارشد را از دانشگاه ایندیانا اخذ نموده و از سال ۱۳۴۹ به عنوان عضو هیأت علمی در دانشگاه تبریز مشغول شدند. مجدداً برای ادامه تحصیل به کشور فرانسه عازم شدند. در دانشگاه پل ساباتییه تولوز در رشته انفورماتیک در مقاطع ارشد و دکتری به ترتیب در سال‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۵۷ فارغ التحصیل شده و همکاری خود با دانشگاه تبریز را ادامه دادند. شادروان دکتر هدایتی یکی از بنیانگذاران رشته کامپیوتر در شمال غرب کشور هستند و با تأسیس و مدیریت یک مجتمع آموزشی نقش مهمی در عرصه توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای آزاد در شمال غرب کشور ایفا نمودند. انجمن ریاضی ایران درگذشت این استاد بزرگوار را به جامعه ریاضی ایران و خانواده محترمشان تسلیت عرض می‌نماید. یادشان پایدار و روحشان متعالی باد.

فربا بهرامی

تسلیت

ضایعه درگذشت آقای دکتر نصرالله هدایتی عضو هیأت علمی دانشکده ریاضی و کامپیوتر دانشگاه تبریز و آقای دکتر فرزاد نعمت عضو هیأت علمی دانشکده ریاضی و کامپیوتر دانشگاه شهید باهنر کرمان را به خانواده‌های ایشان، جامعه ریاضی ایران، دانشگاهیان و به‌ویژه گروه ریاضی دانشگاه تبریز و دانشگاه شهید باهنر کرمان تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال برای شادی روح ایشان طلب مغفرت و برای بازماندگان طلب صبر و بردباری می‌نماییم.

انجمن ریاضی ایران

دانشگاه صنعتی شیراز

دانشگاه صنعتی سهند

۱. آقای دکتر جواد فرضی بورسیه دانشگاه از نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۸ - ۸۷ در گروه ریاضی شروع به کار نمودند و زمینه فعالیت ایشان آنالیز عددی می باشد.
۲. دو نفر از بورسیه های دانشگاه از نیمسال اول سال تحصیلی ۸۹ - ۸۸ در گروه ریاضی دانشگاه شروع به کار نمودند. زمینه فعالیت آقای دکتر فریدون مرادلو آنالیز و زمینه فعالیت آقای دکتر منصور رزقی جبرخطی عددی و داده کاوی می باشد.
۳. آزمون ورودی اولین دوره دکتری ریاضی کاربردی در آبان ماه ۸۸ برگزار و یک نفر در گرایش معادلات دیفرانسیل پذیرفته شد.
۴. به مناسبت گرامی داشت هفته پژوهش، روز شنبه بیست و یکم آذرماه چهار سخنرانی تخصصی برگزار گردید.

یوسف زمانی

نماینده انجمن در دانشگاه صنعتی سهند

۱. آقای دکتر محمود حاجی شعبانی فارغ التحصیل رشته ریاضی محض گرایش آنالیز تابعی از دانشگاه شیراز از شهریورماه ۸۸ به طور رسمی در گروه ریاضی فعالیت خود را آغاز کردند.
۲. آقای دکتر محمدجواد مهدی پور فارغ التحصیل رشته ریاضی محض گرایش آنالیز هارمونیک از دانشگاه صنعتی اصفهان از بهمن ۸۷ به طور رسمی در گروه ریاضی فعالیت خود را آغاز کردند. ضمناً ایشان به عنوان بازبین مقالات Zentralblatt Math انتخاب شده اند.
۳. دانشجویان اولین دوره کارشناسی ارشد ریاضی کاربردی و تحقیق در عملیات در شهریور ماه ۸۷ فارغ التحصیل شدند. ضمناً ۲۵ درصد از این افراد در دوره های دکتری داخل و خارج از کشور مشغول به تحصیل می باشند.
۴. در هفته پژوهش از آقای دکتر حمیدرضا ملکی دانشیار گروه ریاضی به عنوان پژوهشگر نمونه دانشگاه صنعتی شیراز توسط استاندار فارس تقدیر به عمل آمد.

صدیقه جاهدی

نماینده انجمن در دانشگاه صنعتی شیراز

دانشگاه ولی عصر رفسنجان

۱. از تابستان ۱۳۸۸ با تغییر ساختار سازمانی دانشگاه ولی عصر رفسنجان، دانشکده ریاضی و کامپیوتر متشکل از رشته های ریاضی، علوم کامپیوتر و آمار شروع به کار نمود. در همین راستا آقایان دکتر مهران نامجو و دکتر محمد شفیعی به ترتیب به سمت رئیس و معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده منصوب شدند.
۲. آقای علی آرمندنژاد به عنوان مدیر جدید گروه ریاضی انتخاب گردیدند.

احمد صفاپور

نماینده انجمن در دانشگاه ولی عصر رفسنجان

دانشگاه رازی

۱. آقای دکتر عبدالرحمن ساجدی نژاد عضو هیأت علمی گروه ریاضی به افتخار بازنشستگی نایل شدند.
۲. آقای کیوان امینی از شهریور ماه امسال به عنوان مدیر گروه ریاضی انتخاب شدند.
۳. آقای شاهپور حیدرخانی از مهرماه امسال همکاری خود را با گروه ریاضی دانشگاه رازی آغاز نمودند.

کیوان امینی

نماینده انجمن در دانشگاه رازی

نمایندگان انجمن

دانشگاه

نمایندگان انجمن

پیام نور مرکز قزوین	سید داود میرفرج‌دلنگری
تبریز	قدرت عبادی
تحصیلات تکمیلی زنجان	سعید تفضیلیان
تربیت معلم آذربایجان	ناصر آقازاده
تربیت معلم تهران	سیدحمید حسن‌زاده
تربیت معلم سبزوار	مرضیه رشیدی
تهران	غلامرضا رکنی لموکی
خلیج فارس	قربان‌علی باقری بردی
رازی	کیوان امینی
زنجان	عباس جعفرزاده
سمنان	علی معدن‌شکاف
سیستان و بلوچستان	اکبر گلچین
شاهد	بهزاد نجفی سفرچی
شهرکرد	محمدشفیع دهاقین
شهید باهنر کرمان	نصرت‌اله شجره پورصلواتی
شهید بهشتی	جعفر شفاف
شهیدچمران اهواز	سیدجمال هاشمی‌زاده دزفولی
شیراز	محمدحسن شیردره حقیقی
صنعتی اصفهان	عاطفه قربانی
صنعتی امیرکبیر	سیدمنصور واعظ‌پور
صنعتی خواجه نصیر	فرشته ملک
صنعتی سهند	یوسف زمانی
صنعتی شیراز	صدیقه جاهدی
علوم پایه دامغان	غلامرضا عباسپور تبادکان
فردوسی مشهد	بی‌بی‌هانیه میرابراهیمی
قم	محمود پورغلامحسین
کردستان	هوگر قهرمانی
مازندران	محسن علیمحمدی
ولی عصر رفسنجان	احمد صفاپور
هرمزگان	قاسم میرحسین‌خانی
یزد	بیزن دواز

انتخاب نمایندگان جدید

انجمن در دانشگاه‌ها

در پی پایان یافتن دوره فعالیت سه ساله نمایندگان انجمن در دانشگاه‌ها، برای انتخاب اعضای جدید، فراخوانی از طرف رئیس محترم انجمن ریاضی انجام گرفت و دانشگاه‌ها با انجام انتخابات در گروه‌ها و دانشکده‌های ریاضی اقدام به تعیین نمایندگان انجمن در دوره جدید نمودند. امیدواریم نمایندگان محترم به صورت فعال نسبت به انعکاس اخبار و رویدادهای ریاضی دانشگاه‌ها و انعکاس مقالات عمومی ریاضی که توسط اعضای محترم هیأت علمی و دیگر علاقه‌مندان در آن دانشگاه تألیف و یا ترجمه می‌شود جهت انتشار در خبرنامه اهتمام ورزند.

ضمن تبریک به این عزیزان موفقیت آن‌ها در تمامی مراحل زندگی را از درگاه احدیت مسئلت می‌نماید.

در این جا به معرفی نمایندگانی که برای دوره جدید انتخاب گردیده‌اند پرداخته و از دانشگاه‌هایی که تاکنون انتخابات برگزار نکرده و یا نام نماینده انتخاب شده را به انجمن ارسال ننموده‌اند تقاضا می‌شود هر چه سریع‌تر اقدام بفرمایند.

هیأت تحریریه خبرنامه

نمایندگان انجمن در دانشگاه‌ها

دانشگاه

نمایندگان انجمن

آزاد اسلامی واحد اراک	مجید حقوردی
آزاد اسلامی واحد تهران مرکز	حمیدرضا رحیمی
آزاد اسلامی واحد خمینی شهر	مریم شریف دوست
آزاد اسلامی واحد کرج	حسام‌الدین دریلی قرجالار
آزاد اسلامی واحد کرمان	طاهره سیستانی
اراک	ولی‌اله خلیلی
اصفهان	ملیحه یوسف‌زاده
الزهره	شهناز طاهری
ایلام	آذر غیائی
بیرجند	حاجی محمد محمدی‌نژاد
بوعلی‌سینا همدان	اسماعیل فیضی

گزارش گردهمایی‌های برگزار شده

سمینار دو روزه ترکیبیات جبری و جبر جابجایی ترکیبیاتی

سمینار دو روزه ترکیبیات جبری و جبر جابجایی ترکیبیاتی در روزهای ۲۷ و ۲۸ آبان ماه ۱۳۸۸ با همکاری مؤثر پژوهشگاه دانش‌های بنیادی (IPM) و انجمن ریاضی ایران در دانشکده علوم ریاضی دانشگاه تبریز برگزار گردید. جلسه افتتاحیه سمینار در سالن شماره ۲ دانشکده علوم انسانی با حضور میهمانان، اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی برگزار گردید. در این جلسه ابتدا معاون تحصیلات تکمیلی دانشگاه آقای دکتر اسداللهی، ضمن خوش آمد گویی به میهمانان و شرکت‌کنندگان سمینار، به معرفی مختصر دانشگاه تبریز و فعالیت‌های آن پرداختند. سپس ریاست دانشکده علوم ریاضی آقای دکتر امامعلی پور ضمن خوش آمد گویی به میهمانان و شرکت‌کنندگان و معرفی دانشکده علوم ریاضی و فعالیت‌های آن، از همکاری پژوهشگاه دانش‌های بنیادی و انجمن ریاضی ایران با دانشکده علوم ریاضی در برگزاری این سمینار تشکر کردند و خواستار استمرار این همکاری‌ها در آینده گردیدند. در ادامه برنامه افتتاحیه، جناب آقای دکتر غلامرضا خسروشاهی استاد پیشکسوت ریاضیات کشور و یکی از بنیان‌گذاران پژوهشگاه دانش‌های بنیادی که خود از دیار تبریز هستند با ذکر خاطراتی از گذشته روزهای آغازین تأسیس دانشگاه تبریز به اهمیت تاریخی دانشگاه تبریز اشاره نمودند و اهتمام هر چه بیشتر این دانشگاه بزرگ به پژوهش‌های اصیل در حوزه دانش‌های بنیادی و در رأس آن‌ها ریاضیات را خواستار شدند. ایشان همچنین تقویت مرکز تحقیقات علوم پایه دانشگاه تبریز را خواستار شدند و در آخر صحبت‌های خود یادای از مرحوم دکتر شهابی به عنوان آغازگر ارتباط دانشگاه تبریز با IPM و یکی از اعضای فعال مرکز تحقیقات علوم پایه دانشگاه تبریز، نمودند و به تجلیل از شخصیت علمی ایشان پرداختند و ضمن معرفی فعالیت‌های IPM، خواستار استمرار ارتباط دانشگاه تبریز با IPM شدند.

در خاتمه جلسه افتتاحیه آقای دکتر رضا نقی‌پور به عنوان دبیر سمینار ضمن خوش آمدگویی، هدف از برگزاری سمینار را تبادل نظر و انتقال تجربیات علمی بین متخصصین علوم ریاضی، به‌ویژه در شاخه‌های جبر جابجایی و ترکیبیاتی خواندند و از مسئولین دانشگاه و IPM و انجمن ریاضی ایران به‌عنوان حامیان سمینار، تشکر و قدردانی نمودند. در این سمینار که با استقبال گسترده پژوهشگران و

دانشجویان تحصیلات تکمیلی فعال در موضوع سمینار از دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی سراسر کشور مواجه شده بود از میان مقالات رسیده به دلیل محدودیت زمانی و مکانی ۶ مقاله برای سخنرانی اصلی (۵۰ دقیقه‌ای) و ۱۲ مقاله برای سخنرانی ۲۰ دقیقه‌ای پذیرفته شدند. در طول برگزاری سمینار جلسات سخنرانی‌ها همگی با نظم تمام و اشتیاق شرکت‌کنندگان برگزار گردید به طوری که در جلسه اختتامیه آقای دکتر خسروشاهی به نمایندگی از شرکت‌کنندگان از برگزاری منظم آن و حضور فعالانه شرکت‌کنندگان در تمامی جلسات تجلیل کردند و از حمایت و میهمان‌نوازی‌های دانشگاه تبریز و زحمات اعضای کمیته برگزارکننده قدردانی نمودند. کمیته برگزار کننده زیر نظر نماینده انجمن در دانشگاه تبریز

گزارشی از برگزاری همایش تاریخ فرهنگ تمدن اسلام و ایران با موضوع ریاضی و نجوم

اولین همایش تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران با موضوع ریاضی و نجوم از هفدهم لغایت نوزدهم آذرماه سال جاری در دانشگاه تربیت مدرس تهران برگزار گردید. رئیس این همایش، آقای دکتر علی‌اکبر ولایتی عضو محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی و رئیس کمیته فرهنگ و تمدن اسلام و ایران که وابسته به شورای عالی انقلاب فرهنگی است، بوده و نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها نیز حمایت مالی از این کنفرانس را به عهده گرفت. انجمن ریاضی ایران نیز از جمله حامیان حقوقی این همایش بود و با توجه به این که سمینارهای دوسالانه تاریخ ریاضیات که توسط انجمن ریاضی ایران برگزار می‌گردد، و قرار بود که در سال جاری نیز این همایش در دانشگاه تربیت معلم آذربایجان برگزار گردد جای خود را به همایش تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران داد.

از زمان اعلام فراخوان مقالات تا زمان بررسی آن‌ها توسط کمیته علمی، بیش از دویست مقاله به دبیرخانه ارسال شد که از بین مقالات رسیده، ۱۴ مقاله به صورت سخنرانی بیست دقیقه‌ای و ۲۲ مقاله به صورت آگهی دیواری (پوستر) پذیرفته شد. هم‌چنین ۷ نفر سخنران مدعو خارجی از کشورهای فرانسه، اسپانیا، الجزایر، تونس و هندوستان و ۴ نفر سخنران مدعو داخلی نیز سخنرانی‌های عمومی و تخصصی در طول برگزاری این همایش داشتند. برگزاری دو کارگاه با عناوین «معرفی نسخه‌های خطی نجومی» و «ساخت اسطرلاب» و برپایی یک میزگرد با عنوان «تاریخ ریاضیات و نجوم» از جمله

قاب‌ها و موجک‌ها همراه با یک نشریه علمی و پژوهشی با همین عنوان راه‌اندازی شود و افراد ذیل به عنوان اعضای هیأت مؤسس در این زمینه اعلام همکاری خود را ابراز داشتند.

آقایان: دکتر مهدی رجبعلی‌پور، دکتر رجبعلی کامیابی‌گل، دکتر بامداد رضا یاحقی، دکتر عطاءاله عسکری‌همت، دکتر عباس سالمی، دکتر اصغر رحیمی، دکتر عبدالعزیز عبداللهی، دکتر علی محمد نظری، دکتر محمد علی دهقان، دکتر احمد صفاپور، دکتر حمید رضا افشین، دکتر علی داوری، دکتر عارفی جمال، دکتر علی آرمندنژاد، دکتر داوود فروتن‌نیا و خانم‌ها: دکتر فاطمه خالویی و دکتر تولایی.

علی آرمندنژاد

دبیر کارگاه

پنجمین سمینار جبرخطی و کاربردهای آن

پنجمین سمینار جبرخطی و کاربردهای آن در تاریخ ۶ الی ۸ آبان ۸۸ همزمان با دهه ریاضیات در دانشگاه مازندران با حضور بیش از ۱۵۰ نفر از علاقه‌مندان به این رشته برگزار شد. بیش از ۱۴۰ مقاله به دبیرخانه سمینار ارسال شد که نتیجه داوری مقالات پس از بررسی دقیق توسط کمیته علمی به موقع (تاریخ پیش‌بینی شده) در وب سایت سمینار قرار گرفت و همزمان به‌طور مستقیم نیز به اطلاع کلیه شرکت‌کنندگان رسید. لازم به ذکر است که کمیته علمی، ۷۵ مقاله را به صورت سخنرانی و ۲۲ مقاله را به صورت پوستر پذیرفت.

کمیته برگزارکننده تلاش نمود تا موافقت ۶ نفر از برجسته‌ترین ریاضی‌دانان خارجی در این رشته را جهت شرکت در سمینار جلب نماید که نهایتاً ۳ نفر توانستند در سمینار شرکت کنند. در این سمینار پروفیسور مهدی رجبعلی‌پور (دانشگاه کرمان)، پروفیسور بهاتیا (هندوستان)، پروفیسور فوجی (ژاپن) و پروفیسور برنیک (اسلونی) به عنوان سخنرانان مدعو سخنرانی علمی یک‌ساعته ارائه نمودند.

کلیه سخنرانی‌ها در چهار گروه و براساس رده‌بندی موضوعی در چهار سالن به‌طور همزمان برگزار گردید. قابل توجه است که برنامه کامل (دفترچه راهنما و برنامه) یک هفته قبل از برگزاری سمینار در وب سایت سمینار جهت اطلاع شرکت‌کنندگان قرار گرفت.

خوشبختانه مقالات ارائه شده در سمینار اعم از سخنرانی و پوستر از مجموعه مبسوط مقالات در قالب کتاب به‌همراه CD در زمان برگزاری سمینار در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت.

بنا به نظرخواهی به‌عمل آمده، برگزاری خوب سمینار همراه با پربار بودن آن با توجه به سخنرانی‌های تخصصی و حضور

برنامه‌های جنبی این همایش بودند.

بنا بر پیشنهاد کمیته علمی، تصویب هیأت امانت و تأیید شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران، جایزه ابوالقاسم قربانی به آقای دکتر پرویز شهریاری به خاطر فعالیت‌های ارزشمند ایشان در زمینه تاریخ ریاضیات تعلق گرفت که در مراسم اختتامیه این همایش طی مراسم خاصی و با حضور شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی کشور، به ایشان اهدا شد. در زمان برگزاری این همایش علاوه بر کتابچه خلاصه مقالات، کتاب گزارش کامل مقالات ارائه شده به صورت آگهی دیواری نیز در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت و کتاب گزارش کامل مقالات ارائه شده به صورت سخنرانی نیز، تا پایان سال ۸۸ آماده و ارسال خواهد شد.

در اینجا لازم می‌دانم از کلیه کسانی که در برگزاری این همایش نقش داشته‌اند تشکر و قدردانی نمایم مخصوصاً از جناب آقای دکتر شمس دبیر محترم اجرایی این همایش که، علیرغم مسئولیت‌های دیگری که در دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشکده طب سنتی داشتند، وقت زیادی را صرف برگزاری مناسب این همایش نمودند و همکاری بسیار خوب همکاران ایشان تشکر و قدردانی می‌نمایم.

علی ایرانمنش

دبیر کمیته علمی همایش تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران

کارگاه آنالیز ماتریسی نظریه قاب‌ها و موجک‌ها

کارگاه آنالیز ماتریسی نظریه قاب‌ها و موجک‌ها در طی روزهای ۱۳ و ۱۴ بهمن ماه سال جاری در دانشگاه ولیعصر (عج) رفسنجان به میزبانی دانشکده ریاضی، آمار و کامپیوتر برگزار گردید. در این کارگاه که نزدیک به ۵۰ نفر از اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی سراسر کشور حضور داشتند، ۱۷ سخنرانی تخصصی از آخرین دستاوردهای علمی و پژوهشی در زمینه آنالیز ماتریسی، نظریه قاب‌ها و موجک‌ها ارائه و همچنین یک سخنرانی عمومی در زمینه تاریخچه پیدایش موجک و قاب در ایران توسط آقای دکتر مهدی رجبعلی‌پور ایراد گردید. با قول مساعد آقای دکتر علی ایرانمنش سردبیر نشریه Iranian Journal of Mathematical Sciences and Informatics مقرر گردید تعدادی از مقالات ارائه شده در این کارگاه پس از انجام روند داوری در یک شماره ویژه در نشریه فوق به چاپ برسد. در پایان مراسم طی یک نشست عمومی با حضور شرکت‌کنندگان در کارگاه مقرر گردید منرگاهی تحت عنوان آنالیز ماتریسی، نظریه

ریاضی دانشگاه شهید بهشتی)، سهرابعلی یوسفی (مدیر گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی)، انجمن علمی دانشجویی گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی.

داوران داخلی

بیژن احمدی (عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی)، حسین حاجی ابوالحسن (عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی)، فرهاد خلت (عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی)، جعفر شفاف (عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی).

داوران خارجی

منصور واعظپور (عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه صنعتی امیرکبیر)، کسری علیشاهی (عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه صنعتی شریف).

تیم های برگزیده

تیم اول: فرید حسینی جعفری (دانشجوی کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی)، طه عزتی (دانشجوی کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی)، مجید جهانی (دانشجوی کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی)
تیم دوم: مونا آزادکیا (دانشجوی کارشناسی دانشگاه صنعتی شریف)، میلاد بخشی زاده (دانشجوی کارشناسی دانشگاه صنعتی شریف)، امیر قراگوزلو (دانشجوی کارشناسی دانشگاه صنعتی شریف)

تیم سوم: سپیده مرجان مرتضوی (دانشجوی کارشناسی دانشگاه صنعتی شریف)، امیر سپهری (دانشجوی کارشناسی دانشگاه صنعتی شریف)، مهدی یزدی (دانشجوی کارشناسی دانشگاه صنعتی شریف)

تیم چهارم: سهند حشمتی افشار (دانشجوی کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی)، فرید فرارنده مهر (دانشجوی کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی)، محمدرضا قادری (دانشجوی کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی).

مونا نبیعی

دانشگاه شهید بهشتی

مهمان های خارجی در انجام سخنرانی های تخصصی، کارگاه و برگزاری یک جلسه (۱/۵ ساعته) بحث آزاد، مورد توجه غالب شرکت کنندگان بود.

در این مراسم از استاد فرزانه، دکتر مهدی رجبعلی پور، پیشکسوت گروه ریاضی دانشگاه مازندران به پاس تلاش های صادقانه و خدمات ارزشمند و مستمر ایشان در راه پیشبرد ریاضی کشور به ویژه جبرخطی (در واقع ایشان را می توان پدر جبر خطی در ایران نامید) تقدیر به عمل آمد.

در پایان لازم می دانم از حمایت های بی شائبه هیأت رئیسه دانشگاه مازندران، انجمن ریاضی ایران، مرکز مطالعات و همکاری های بین المللی وزارت علوم تحقیقات و فناوری، مرکز پژوهشی ابرساختارهای جبری و ریاضیات فازی دانشگاه مازندران، قطب جبرخطی و بهینه سازی دانشگاه شهید باهنر کرمان و قطب علمی آنالیز روی ساختارهای جبری دانشگاه فردوسی مشهد و همکاری های صمیمانه اعضای گروه ریاضی دانشگاه مازندران تشکر و قدردانی نمایم.

علی تقوی جلودار

دبیر علمی سمینار جبرخطی و کاربردهای آن

سومین مسابقه گروه خوانی کتاب ریاضی برگزار شد

سی آذر ۱۳۸۸ سومین مسابقه گروه خوانی کتاب ریاضی به همت گروه ریاضی دانشکده علوم ریاضی دانشگاه شهید بهشتی همچون سال های قبل برگزار گردید و تنها فرق این دوره با دوره های قبل در عنوان جدید آن بود. ماهیت گروهی بودن، زمان برگزاری و هیجان ناشی از شیوه متفاوت برگزاری این مسابقه، از جمله عواملی بود که نام کلاغها از امسال برای مسابقه گروه خوانی کتاب ریاضی انتخاب شد. جزئیات مسابقه امسال به شرح زیر بود:

مواد مسابقه تمام سؤالاتی که در جریان مسابقه مطرح شد مبتنی بر کتاب نقطه ثابت - نوشته یوری شاشکین از مجموعه کتاب های جهان ریاضیات - بود که به اهتمام امیرحسین اصغری و مونا نبیعی و با همکاری دانشجویان دانشکده ترجمه گردید.

بخش برگزاری

امیرحسین اصغری (عضو هیأت علمی گروه ریاضی دانشگاه شهید بهشتی)، مانی رضایی (دانشجوی دکترای ریاضی با گرایش آموزش ریاضی دانشگاه شهید بهشتی)، مونا نبیعی (عضو هیأت علمی گروه

گردهمایی‌های آینده

گزارشی از اولین همایش ریاضیات مالی

فراخوان

چهل و یکمین کنفرانس ریاضی ایران

دانشگاه ارومیه

۲۱ تا ۲۴ شهریورماه ۱۳۸۹

خشنود و سرافرازیم که به اطلاع عموم جامعه ریاضی کشور برسانیم که دانشگاه ارومیه برگزارکننده چهل و یکمین کنفرانس ریاضی در طی روزهای بیست و یکم الی بیست و چهارم شهریور ماه سال هزار و سیصد و هشتاد و نه خواهد بود. برگزارکنندگان این همایش، تمامی ریاضی دانان، پژوهشگران، اساتید و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها، دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دیگر علاقه‌مندان ریاضیات را به شرکت فعال و حضور مؤثر در این همایش بزرگ ملی فرا می‌خوانند. امید است که برگزاری این کنفرانس حرکتی به سوی پیشرفت و اشاعه گسترده‌تر دانش ریاضی در سطح کشور گردد.

کمیته برگزارکننده

مهندس وحید جلال‌زاده (استاندار محترم آذربایجان غربی)، دکتر حسن صدقی (رئیس دانشگاه ارومیه)، دکتر سعید استادباشی (دبیر کنفرانس)، دکتر هوشنگ بهروش (دبیر علمی و نماینده انجمن ریاضی)، دکتر علیرضا طالبی (معاونت پژوهشی دانشگاه ارومیه)، دکتر صمد زارع (معاونت آموزشی دانشگاه ارومیه)، دکتر محبوب طالعی (معاونت دانشجویی)، دکتر ناصر صمدی (معاونت اداری و مالی)، دکتر حسین رضایی (رئیس پارک علم و فناوری استان آذربایجان غربی)، دکتر خیراله هوشیار قهرمانلو (رئیس دانشکده علوم)، دکتر ایرج میرزائی (رئیس دانشگاه صنعتی ارومیه)، دکتر حبیب مولائی (معاونت آموزشی دانشگاه غیرانتفاعی علم و فن)، مهندس محسن مددی (معاون پژوهشی استاندار)، مهندس بهمن اسمعیل‌زاده (مدیرعامل شرکت مخابرات آذربایجان غربی)، مهندس نقی کریمی (مدیرعامل آب منطقه‌ای آذربایجان غربی)، مهندس احمد محمودزاده (رئیس سازمان آموزش پرورش آذربایجان غربی).

کمیته اجرایی

خیراله هوشیار قهرمانلو، هوشنگ بهروش، محمدعلی اسدی، قدرت‌الله آزادی، رسول آقوالاری، حبیب اذانچیلر، علی

اولین همایش "ریاضیات و علوم انسانی با محوریت ریاضیات مالی، مهندسی مالی و اقتصاد مالی" روزهای نهم و دهم دی ماه سال جاری (۱۳۸۸) با شرکت دانشجویان و سایر علاقه‌مندان این مباحث در دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی طبق برنامه با نظم و ترتیب بی‌نظیری برگزار شد.

در این همایش تعدادی از سخنرانان به دعوت کمیته علمی و تعدادی دیگر طبق فراخوان همایش به رایه سخنرانی مبادرت نمودند.

لازم به تذکر است که مسئولین همایش چند روز قبل از برگزاری همایش، به منظور ارتقای آگاهی دانشجویان، با کسب موافقت سازمان بورس تهران بازدید آموزشی دو ساعته از این بورس واقع در خیابان حافظ تهران به عمل آوردند. دانشجویان در این بازدید با محیط بورس و چگونگی انجام عملیات مالی در بورس آشنا شدند. در این همایش کارگاهی آموزشی در خصوص بازارهای مالی اجرا شد.

به طوری که انتظار می‌رفت در این همایش فعالیت دانشجویان اولین دوره رشته کارشناسی ارشد "ریاضیات مالی دانشگاه علامه طباطبایی" بسیار چشمگیر بود.

شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران موافقت نموده است که مقالات رایبه شده در این همایش پس از داوری در یک شماره مخصوص مجله "فرهنگ و اندیشه ریاضی" چاپ شود.

عناوین برخی از سخنرانی‌های ارائه شده به شرح زیر می‌باشند:

دکتر مسعود درخشان با عنوان «کارایی روش‌های ریاضی در نظریه‌پردازی اقتصادی»، دکتر قالیباف اصل با عنوان «برنامه و عملکرد بورس اوراق بهادار تهران»، دکتر حسین عبده‌تبریزی با عنوان «مشکل اصلی اقتصاد ایران: ارز زیر قیمت»، دکتر کسری علیشاهی با عنوان «مروری بر انتگرال تصادفی»، دکتر شیوا زمانی با عنوان «ریاضیات مالی و ریسک اعتباری»، دکتر مهدی تقوی با عنوان «اثر متغیرهای مالی بر سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران»، دکتر نوربخش با عنوان «مدیریت ریسک و کاربردهای آن در سیستم بانکی»، دکتر علی رحمانی با عنوان «کاربرد ریاضیات در بازار سرمایه»، آرش فهیم با عنوان «سه مسأله اساسی در ریاضیات مالی».

محمد جلوداری مقانی

دانشگاه علامه طباطبایی

زمینه‌های تخصصی

آمار و احتمال، آنالیز ریاضی، آنالیز عددی، هندسه و توپولوژی، معادلات دیفرانسیل و سیستم‌های دینامیکی، جبر، ترکیبات و نظریه گراف، علوم نظری کامپیوتر و منطق ریاضی، نظریه کنترل و بهینه‌سازی، سایر تخصص‌ها.

سربازجانفدا، سعید شمس، علی عبادیان، سعید استادباشی، محسن قاسمی، غلامحسین غلامی، بهمن رضایی، محمدعلی ابوالفتحی، جواد شکری، حبیب مولائی، احمدرضا حقیقی، مهرداد حیدروند.

کمیته علمی

دکتر محمد جلوداری ممقانی (هندسه و گروه)، دکتر سیدعبادالله محمودیان (گراف و ترکیبات)، دکتر کریم ایواز (ریاضیات کاربردی)، دکتر محمد صال مصلحیان (آنالیز)، دکتر خیراله هوشیارقهرمانلو (آمار کاربردی)، دکتر هوشنگ بهروش (گروه‌های متناهی)، دکتر محمدعلی اسدی (توپولوژی جبری و دیفرانسیل)، دکتر قدرت الهه آزادی (متروید)، دکتر رسول آقالاری (آنالیز مختلط)، دکتر حبیب اذانچیلر (نظریه متروید و نظریه گراف)، دکتر علی سربازجانفدا (توپولوژی جبری - خم‌های بیضوی)، دکتر سعید شمس (آنالیز مختلط)، دکتر علی عبادیان (آنالیز تابعی مختلط - هارمونیک)، دکتر سعید استادباشی (آنالیز تابعی)، دکتر رضا سزیده (جبر جابجایی)، دکتر محسن قاسمی (نظریه جبری گراف - جبر ترکیباتی)، دکتر غلامحسین غلامی (آمار بیزی و روش‌های شبیه‌سازی مونت کارلو)، دکتر بهمن رضایی (هندسه)، دکتر سعید سهرابی (آنالیز عددی).

فراخوان مقاله

علاقه‌مندان به ارائه مقاله می‌توانند چکیده مبسوط مقاله را بر اساس قالب‌بندی ویژه (موجود در منزلگاه) با نرم‌افزار $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ یا فارسی‌تک تنظیم نمایند. قابل توجه است که تنها راه ارسال چکیده مبسوط مقالات از طریق منزلگاه کنفرانس است.

زمان‌بندی‌های مهم

آخرین مهلت ثبت نام ۸۹/۴/۱۰
آخرین مهلت ارسال چکیده مبسوط ۸۹/۳/۲

هزینه‌های ثبت نام

اعضای انجمن ریاضی ایران در سال ۱۳۸۹ ۹۰۰/۰۰۰ ریال
دانشجویان تحصیلات تکمیلی عضو انجمن ریاضی (با ارائه گواهی اشتغال به تحصیل) ۷۰۰/۰۰۰ ریال
سایرین ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال
غذای کامل ۶۵۰/۰۰۰ ریال
ناهار ۴۰۰/۰۰۰ ریال
اقامت در خوابگاه‌های دانشگاه ۳۵۰/۰۰۰ ریال
دانشجویان افرادی که تمایل به اسکان در هتل‌های شهر ارومیه دارند می‌توانند از اطلاعاتی که در منزلگاه کنفرانس موجود است استفاده نموده و حداقل دو ماه قبل از برگزاری کنفرانس نسبت به رزرو آن اقدام نمایند.

اهداف کنفرانس

تقویت ارتباطات علمی جامعه بزرگ ریاضی کشور، معرفی دستاوردهای جدید ریاضی، گسترش ارتباطات بین‌المللی علمی در زمینه ریاضی به ویژه با کشورهای همسایه و منطقه، ترویج و عمومی کردن ریاضیات.

برنامه‌های کنفرانس

خواهشمند است جهت ثبت نام، جمع کل هزینه‌ها به حساب ۰۱۰۵۱۵۴۰۹۹۹۰۰۹ نزد بانک ملی شعبه نازلو کد ۵۱۳۲ به نام چهل و یکمین کنفرانس ریاضی واریز و کپی آن با نمایر به آدرس دبیرخانه کنفرانس ارسال شود و اصل رسید در زمان کنفرانس به همراه شرکت‌کننده محترم باشد.
نشانی پستی: ارومیه - کیلومتر ۱۱، جاده سرو، دانشگاه ارومیه، دانشکده علوم، گروه ریاضی. صندوق پستی ۱۶۵ - ۵۷۱۵۳
تلفن: ۰۴۴۱ - ۲۷۷۶۷۰۷
نمبر: ۰۴۴۱ - ۲۷۷۶۷۰۷

- ۱- افتتاحیه و اختتامیه
- ۲- سخنرانی‌های مدعوین (۵۰ دقیقه‌ای)
- ۳- سخنرانی‌های تخصصی (۲۵ دقیقه‌ای)
- ۴- ارائه مقاله به صورت پوستر
- ۵- میزگردهای ریاضی
- ۶- مجمع عمومی انجمن ریاضی ایران
- ۷- برنامه‌های جانبی: گردش و بازدید از آثار دیدنی
- ۸- برنامه‌های ویژه معلمان استان

توجه: ثبت نام و ارسال مقاله تنها از طریق منزلگاه کنفرانس امکانپذیر است.

هوشنگ بهروش

دبیر علمی کنفرانس

جواد مقدری

متولد ۱۳۵۸، کارشناسی ریاضی محض ۱۳۸۰ از دانشگاه شهید باهنر کرمان، کارشناسی ارشد از دانشگاه شهید باهنر کرمان، دکتری ۱۳۸۸ از دانشگاه شهید باهنر کرمان.

استاد راهنما: رضا نکویی.

عنوان رساله: «Valuation and Pseudo-Valuation Modules».

خلاصه رساله: حلقه‌های ارزیاب، ارزیاب گسسته و دامنه‌های ددکینند سال‌هاست که مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. خواص و روابط بین آن‌ها در کتاب‌های جبرجابجایی زیادی آورده شده است. بحث مدول‌های ددکینند اولین بار در سال ۱۹۹۶ توسط A.G.Naoum و F.H.Al-Alwan معرفی شدند. آن‌ها مفهوم دامنه‌های ددکینند را به نظریه مدول‌ها تعمیم دادند. بعد از آن در سال ۲۰۰۴، M.Alkan و Y.Tiras، B.Sarac، Y.Tiras در سال ۲۰۰۵، M.Alkan و Y.Tira سایر مفاهیم مثل به‌طور صحیح بسته بودن را به نظریه مدول‌ها تعمیم دادند و ویژگی‌های دیگر مدول‌های ددکینند را مشخص کردند و به برخی خواص برای مدول‌های ددکینند، همانند خواص آن‌ها در حلقه‌ها دست یافتند. در این رساله با معرفی و تعمیم برخی مفاهیم دیگر از نظریه حلقه‌ها به نظریه مدول‌ها مثل مدول‌های ارزیاب و ارزیاب گسسته سعی شده است تا مفاهیم مشابهی برای مدول‌های ددکینند مانند بحث نظریه حلقه‌ها به دست آید. ایده آل‌های قویاً اول و دامنه‌های شبه ارزیاب توسط John.R.Hedstrom و Evan.G.Houston در سال ۱۹۷۸ معرفی شدند و بعد از آن ریاضی دانان زیادی در این زمینه کار کردند و نتایج فراوانی به دست آوردند. هم‌چنین در این رساله با معرفی و تعمیم زیر مدول‌های قویاً اول و مدول‌های شبه ارزیاب برخی نتایج جالب برای آن‌ها به دست آورده شده است. سرانجام شرط لازم و کافی برای برقراری این خاصیت معروف که رادیکال اشتراک دو زیر مدول با اشتراک رادیکال آن‌ها برابر باشد را برای مدول‌های آزاد از مرتبه دو، روی

دومین کنفرانس ملی کاربرد فناوری اطلاعات و ریاضیات در علوم سیاسی و روابط بین‌الملل

وزارت امور خارجه

۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۹

وزارت امور خارجه جهت استفاده بهینه و هر چه بهتر از فناوری‌های جدید در پیشبرد اهداف سیاست خارجی کشور و ترغیب پژوهشگران برای مشارکت در این عرصه، اقدام به برگزاری کنفرانس ملی کاربرد فناوری اطلاعات و ریاضیات در علوم سیاسی و روابط بین‌الملل نموده است. که در اواخر اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ برگزار می‌شود.

دبیرخانه: تهران - خیابان شهید باهنر، کوچه مینا، شماره ۱، دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه.

تلفن: ۲۲۸۰۲۵۵۰ - داخلی ۲۲۱

نشانی وب سایت: www.mfaitgroup.ir

نشانی الکترونیک: amitpir2010@mfaitgroup.ir

سعید سید آقا بنی‌هاشمی

مدیر کل فناوری و اطلاعات و نماینده ویژه وزیر در طرح تکفا

سومین همایش سراسری ریاضی دانشگاه پیام‌نور

دانشگاه پیام‌نور مرکز مشهد

اردیبهشت ۱۳۸۹

به منظور ارتقای دانش تخصصی اعضای هیأت علمی و تشویق و ترغیب محققین به تولید و پژوهش بیشتر در رشته مورد علاقه‌شان، گروه ریاضی دانشگاه پیام‌نور سومین همایش سراسری ریاضی آن دانشگاه را در شهر مقدس مشهد برگزار می‌نماید.

محمدحسن بیژن زاده

مدیر گروه علمی ریاضی دانشگاه پیام‌نور

1. S. M. AnvariyeH and B. Davvaz, *Strongly transitive geometric spaces associated to hypermodules*, Journal of Algebra, 322 (2009) 1340-1359.
2. S. M. AnvariyeH, S. Mirvakili and B. Davvaz, θ^* -relation on hypermodules and fundamental modules over commutative fundamental rings, Communications in Algebra, 36 (2008) 622-631.
3. S. M. AnvariyeH, S. Mirvakili and B. Davvaz, *Transitivity of θ^* -relation on hypermodules*, Iranian Journal of Science and Technology, Transaction A, 32(A3) (2008) 197-205.
4. S. M. AnvariyeH and B. Davvaz, *θ -Closure and θ -parts of hypermodules*, Algebra Clloquium, (to appear).
5. S. M. AnvariyeH and B. Davvaz, *On the heart of Hypermodules*, Mathematica Scandinavica, (to appear).

بیژن دواز

نماینده انجمن در دانشگاه یزد

دامنه‌های ایده آل اصلی به دست می‌آید. مقاله‌های زیر از رساله ایشان استخراج شده است.
مقاله مستخرج از رساله:

1. J. Moghaderi and R. Nekooei, "On the Radical of Intersection of Two Submodules", Int. J. Contemp. Math. Science, 31(3) (2008), 1535-1550.

نصرت‌اله شجره‌پور صلواتی

نماینده انجمن در دانشگاه شهید باهنر کرمان

سید محمد انوریه

متولد ۱۳۴۴، کارشناسی ریاضی ۱۳۶۶ از دانشگاه یزد، کارشناسی ارشد ریاضی محض ۱۳۷۴ از دانشگاه صنعتی اصفهان، دکتری رشته ریاضی محض ۱۳۸۷ از دانشگاه یزد.

استاد راهنما: بیژن دواز

عنوان رساله: «ابر مدول‌ها و مدول‌های اساسی»

خلاصه رساله: در این رساله به بررسی و مطالعه روی ساختار ابر مدول‌ها که یک شاخه از ابرساختارهای جبری می‌باشد، پرداخته شده است. با تعریف رابطه‌های منظم قوی روی ابر مدول‌ها، مجموعه رده‌های هم‌ارزی با اعمال جمع و ضرب اسکالر تشکیل یک مدول معمولی (با گروه آبله) روی حلقه جابجایی اساسی می‌دهند که آن را یک مدول اساسی می‌نامند. در این رساله خواص مختلف مدول‌های اساسی برای برخی ابر مدول‌های خاص مورد مطالعه قرار گرفته است. سپس فضاهای هندسی انتقالی قوی معرفی و با استفاده از آن انتقالی بودن رابطه‌های اساسی روی ابر مدول‌های تعریف شده روی ابر حلقه جابجایی اثبات شده است. در پایان روابط اساسی روی ابر مدول‌ها با ابر حلقه کراسنر بررسی شده و قضایای یکرختی روی ابر مدول‌ها تعمیم داده شده‌اند.

مقالات مستخرج از رساله:

علیرضا ناظمی

متولد ۱۳۵۷، کارشناسی ریاضی کاربردی ۱۳۸۰ دانشگاه صنعتی شریف، کارشناسی ارشد ریاضی کاربردی ۱۳۸۲ دانشگاه تربیت معلم سبزوار، دکتری ریاضی کاربردی گرایش کنترل و بهینه سازی ۱۳۸۸ دانشگاه فردوسی مشهد.

استاد راهنما: محمد هادی فراهی

عنوان رساله: حل رده‌ای از مسائل طراحی شکل بهینه با مرز آزاد. خلاصه رساله: هدف بررسی مسائل طراحی شکل بهینه در زمینه‌های مختلفی مانند صنعت تولید کاغذ، مهندسی پزشکی،

سعید میروکیلی

متولد ۱۳۵۷، کارشناسی ریاضی ۱۳۸۱ از دانشگاه یزد، کارشناسی ارشد ریاضی محض ۱۳۸۳ از دانشگاه صنعتی شریف، دکتری رشته ریاضی محض ۱۳۸۷ از دانشگاه یزد. استاد راهنما: بیژن دواز

عنوان رساله: «ابرقروه‌ها، ابرحلقه‌ها و روابط اساسی».

خلاصه رساله: از مهمترین ابزارها در نظریه ابرساختارهای جبری، روابط اساسی می‌باشند. در واقع رابطه اساسی کوچکترین رابطه هم‌ارزی روی یک ابرساختار جبری است به طوری که رده‌های خارج قسمتی آن به وسیله رابطه هم‌ارزی داده شده یک ساختار جبری معمولی تشکیل دهد. ابرگروه‌های n -تایی تعمیمی از گروه‌ها، ابرگروه‌های از نوع مارتی و گروه‌های n -تایی هستند. در این رساله به بررسی شرایطی پرداخته شده که رابطه β روی نیم‌ابرقروه‌های n -تایی یک رابطه هم‌ارزی باشد.

هم‌چنین رابطه اساسی γ^* روی ابرگروه‌های n -تایی معرفی و سپس با استفاده از مفهوم فضاهای هندسی به طور قوی انتقالی ثابت می‌شود که روابط β و γ روی ابرگروه n -تایی دلخواه روابط هم‌ارزی هستند. هم‌چنین نتایج جدیدی در زمینه ابرگروه‌های n -تایی ارائه می‌شود.

رابطه اساسی Γ^* و رابطه اساسی جابجایی α^* روی ابرحلقه‌ها را مورد بررسی قرار داده و نشان داده می‌شود که روی یک ابرمیدان دلخواه، روابط Γ و α روابط انتقالی هستند، یعنی $\Gamma = \Gamma^*$ و $\alpha = \alpha^*$. هم‌چنین قضایا و نتایج جدیدی را با استفاده از روابط اساسی روی ابرحلقه چندجمله‌ای‌ها و ابرحلقه‌های کراسنر به دست آید.

مهندسی عمران و فیزیک می‌باشد. به سبب ویژگی‌های واقعی این مسائل، سیستم دینامیکی تشریح کننده آن‌ها با معادلات جابجایی - نفوذ، استوکس و پتانسیل الکترومغناطیسی توصیف شده است. توابع هدف مورد استفاده در هر فصل، کاملاً واقعی و متناسب با هدف مورد نظر انتخاب شده است. مثلاً در طراحی نازل شتاب‌دهنده خمیر کاغذ، هدف اصلی این بود که تا حد امکان خمیر کاغذ کمتری در انتهای نازل جمع شود، که البته حداقل این مقدار، ۱۰ درصد خمیر ورودی می‌باشد. پل سرخرگی نیز به گونه‌ای طراحی شد که جریان گردابی ایجاد شده در ناحیه فرود جریان کمینه شود. مرز آزاد تاج یک سد خاکی نیز به گونه‌ای طراحی شد که جریان ایستای جلوی سد، به بهترین نحو از میانه سد عبور می‌کند. هم‌چنین شکل بهینه قطب آهنی یک آهن‌ربای نعلی شکل را پیدا کرده، به طوری که تغییرات پتانسیل الکترومغناطیسی در یک ناحیه مفروض، به یک مقدار مشخص نزدیک می‌شود.

مقالات مستخرج از رساله

1. A. R. Nazemi, M. H. Farahi and H. H. Mehne, *Optimal shape design of iron pole section of electromagnet*, Journal of Physics Letters A, 372 (2008); 3440-3451.
2. A. R. Nazemi and M. H. Farahi, *Control the fibre orientation distribution at the outlet of contraction*, Journal of Acta Applicandae Mathematicae, 106 (2009); 279-292.
3. A. R. Nazemi, M. H. Farahi and M. Zamirian, *Filtration problem in inhomogeneous dam by using embedding method*, Journal of Applied Mathematics & Computing, 28 (2008); 313-332.

حمیدرضا ابراهیمی ویشکی

نماینده انجمن در دانشگاه فردوسی مشهد

★ ★ ★

در بحث مجموعه‌ها تکرار دو عضو اهمیت ندارد و می‌توان یکی از آن‌ها را نادیده گرفت. در مجموعه انسان‌ها نیز چنین است؛ یعنی هیچ دو انسانی شبیه هم نیستند. در غیر این صورت می‌توان وجود یکی از آن‌ها را نادیده انگاشت که در چرخه آفرینش معقول به نظر نمی‌آید.

مقالات مستخرج از رساله:

1. S. Mirvakili, S. M. Anvariyehe and B. Davvaz, On α -relation and transitivity conditions of α , Communications in Algebra, 36(5) (2008) 1695-1703.
2. S. Mirvakili and B. Davvaz, Transitivity of Γ -relation on hyperfields, Bull. Math. Soc. Math. Roumanie, Tome 51(99) No. 3, (2008) 233-243.
3. B. Davvaz, W. A. Dudek and S. Mirvakili, Neutral elements, fundamental relations and n -ary hypersemigroups, International Journal of Algebra and Computation, 19(4) (2009) 567-583.
4. S. Mirvakili and B. Davvaz, n -ary hypergroups and strongly transitive geometric spaces, Ars combinatoria, (to appear).

و (WP) کشف گردیدند. در فصل دوم رساله این نتایج را به S سیستم‌های مرتب جزئی تعمیم و شرط‌های (PWP) و (WP) نیز معرفی می‌شوند. همچنین شرط معادلی را برای همواری قوی سیستم‌های مرتب جزئی ارائه و تعمیمی از شرط‌های (E) و (PF) را نیز بیان خواهیم شد. اکبر گلچین در مقاله‌های «همواری سیستم‌ها» و «هم‌همواری روی توسیع ایدآل‌ها» که در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ منتشر شد، با در نظر گرفتن تکواریهایی با ساختار $S = G \setminus I$ ، که در آن G یک گروه و I ایدآلی از S است، نشان داد اغلب خواص (هم) همواری یک S سیستم به عنوان یک I -سیستم ($I^1 = I \cup \{1\}$) قابل تعمیم به آن S -سیستم است. از اهداف دیگر این رساله تعمیم این موارد به K -سیستم‌های مرتب جزئی است که در فصل سوم به آن پرداخته می‌شود.

مقالات مستخرج از رساله:

1. A. Golchin and P.Rezaei, Subpullbacks and Flatness Properties of S-posets, Communications in Algebra, to appear.
2. A. Golchin and P.Rezaei, (Homo) Flatness of Posets on Poideal Extensions, Semigroup Forum, Springer-verlag, new yorc Inc, to appear.
3. A. Golchin, P.Rezaei and H.Mohammadzade, On Strongly (P)-cyclic Acts, Czechoslovak Mathematical journal, to appaer

اکبر گلچین

نماینده انجمن در دانشگاه سیستان و بلوچستان

دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان

دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان در نظر دارد جهت توسعه دانشکده علوم رایانه و IT، از متخصصین رشته‌های مهندسی نرم‌افزار، مهندسی سخت‌افزار، علوم کامپیوتر و IT، دعوت به همکاری نماید. با توجه به توانایی برخی از دانشجویان ریاضی کاربردی با گرایش علوم کامپیوتر خواهشمند است ضمن اطلاع‌رسانی به هر نحو ممکن موضوع این دعوت با مخاطبین مربوطه در میان گذاشته شود.

بهرام صادقی‌بی‌غم

مدیر دانشکده فناوری اطلاعات

بیژن دواز

نماینده انجمن در دانشگاه یزد

پریسا رضائی

متولد ۱۳۵۷، کارشناسی ریاضی محض ۱۳۷۹ از دانشگاه بیرجند، کارشناسی ارشد ریاضی محض ۱۳۸۲ از دانشگاه سیستان و بلوچستان، دکتری ریاضی محض ۱۳۸۷ از دانشگاه سیستان و بلوچستان.

استاد راهنما: اکبر گلچین.

عنوان رساله: «خواص همواری سیستم‌های مرتب جزئی».

خلاصه رساله: والدیس لان در رساله دکتری و مقاله «عقب برها و خواص همواری سیستم‌ها» که در سال ۲۰۰۱ منتشر شد، خواص همواری سیستم‌های راست A روی تکواری S را بر حسب این که تابعگون $- \otimes A_s$ عقب برها را حفظ کند، توصیف نمود. در آن مقاله خواص شناخته شده همواری از منظری دیگر مورد توجه قرار گرفت، نتایجی حاصل و خواص جدیدی مانند (PWP)

دهه ریاضیات

دهه ریاضیات در دانشگاه تبریز

طبق روال معمول هر سال، بسیج دانشجویی دانشکده علوم ریاضی در سال ۸۸ نیز مراسمی را تحت عنوان همایش دهه ریاضی با محوریت ریاضیات دانشگاه تبریز در گذر تاریخ برگزار کرد که این بار جدای از سال‌های گذشته که تنها با محوریت دهه ریاضی برگزار می‌شد، سیر تحولی ریاضیات در دانشگاه تبریز نیز مطرح شد. اهدافی که در این همایش دنبال می‌شد به شرح زیر است:

۱- معرفی دهه ریاضیات و اهمیت و ضرورت ریاضیات در زندگی.

۲- آشنایی دانشجویان با سیر تحولی ریاضیات در دانشگاه تبریز.

۳- ضرورت آشنایی دانشجویان با فعالیت‌های انجام شده در دانشکده در مورد ریاضیات در گذر تاریخ (از گذشته تا به امروز).

۴- آشنایی دانشجویان جدید ورودی ۸۸ با اعضای هیأت علمی دانشکده علوم ریاضی.

۵- حضور و سخنرانی رئیس دانشگاه و رئیس دانشکده علوم ریاضی جهت ایجاد رغبت و انگیزه برای دانشجویان جدید.

۶- بیان انتقادات و پیشنهادات در قالب فیلم و مصاحبه جهت بهبود روندی کاری و مطالعاتی در دانشکده علوم ریاضی.

۷- تجلیل از استادان برجسته کشوری و استادان باز نشسته.

۸- برگزاری مسابقه علمی در قالب سؤالات تستی و تشریحی ریاضی در جهت علمی‌تر ساختن همایش.

۹- دعوت از اساتید مرتبط با رشته ریاضی (اساتیدی که در رشته‌های غیر از ریاضی صاحب مدارج عالی علمی هستند و در زمینه ریاضی نیز فعالیت‌های چشمگیری داشته‌اند.) جهت بیان ارتباط بین ریاضیات و سایر علوم.

۱۰- بیان منطق (درست یا نادرست) ریاضی در قالب تصویر و بنر.

۱۱- بیان اهمیت و نقش و جایگاه اعداد در زندگی در قالب فیلم مسافرت به فضا با سرعت ۱۰ به توان n .

۱۲- گفتگوی ساده و صمیمی با اساتید در راستای معرفی اساتید بزرگوار به دانشجویان دانشگاه تبریز و آشنایی مختصر با عقاید و اصول ایشان در زندگی شخصی.

۱۳- برگزاری تئاتر طنز باز در زمینه اهمیت و جایگاه ریاضیات در جامعه.

۱۴- تجلیل از دانشجویان ممتاز دانشکده علوم ریاضیات برای ایجاد انگیزه بیشتر در دانشجویان.

۱۵- برگزاری مسابقه عکس و پیام کوتاه (مسابقه عکس اساتید).

دانشجویان این دانشکده با برگزاری مراسم فوق در مورخ ۸۸/۸/۲۵ توانستند دانشکده علوم ریاضی را به دانشجویان دانشگاه تبریز و علی‌الخصوص ورودی‌های جدید بشناسانند.

مراسم دهه ریاضیات با نام ریاضی رنگ زندگی به مدت ۴ ساعت در تالار شهید شفاپی دانشگاه و با حضور عموم دانشجویان دانشگاه تبریز برگزار گردید. بدنه اصلی طرح ریزی و اجرای مراسم بسیج دانشجویی دانشکده بود که علاوه بر آن سایر دانشجویان دانشکده نیز زحمات زیادی را برای اجرای منظم این برنامه متقبل شدند.

کمیته برگزار کننده زیر نظر نماینده انجمن در دانشگاه تبریز

دهه ریاضیات در دانشگاه صنعتی شیراز

همزمان با خجسته میلاد امام هشتم، سومین گردهمایی نیم روزی با ریاضیات در دهه اول آبان با شرکت عده‌ای از دانشجویان و اساتید دانشگاه‌های صنعتی شیراز، جهرم، شیراز، آزاد و پیام‌نور برگزار شد. در این مراسم سخنرانی‌های تخصصی و عمومی توسط آقای دکتر بهبودیان، آقای دکتر فخارزاده و آقای محمد فرجام ارائه گردید. مراسم طبق برنامه از ساعت ۹ صبح شروع و در ساعت ۵ بعدازظهر با پذیرائی و اجرای مراسم مولودی خوانی و برگزاری مسابقه ریاضی خاتمه یافت.

صدیقه جاهدی

نماینده انجمن در دانشگاه صنعتی شیراز

دهه ریاضیات در دانشگاه آزاد اسلامی اراک

همایشی به مناسبت دهه ریاضیات، هر سال، در هفته اول آبان ماه در این دانشگاه با حضور دانشجویان و اساتید ریاضی برگزار می‌شود. امسال نیز در تاریخ نهم آبان همایشی با عنوان "بررسی چالش‌های آموزش ریاضی" با سخنرانی خانم دکتر زهرا گویا برگزار شد. محور اصلی این همایش سخنرانی ایشان بود. در این همایش دبیران و معلمان ریاضی استان و دانشجو معلمین گروه ریاضی، حضور داشتند. که بعد از سخنرانی، جلسه پرسش و پاسخی در همین زمینه ترتیب داده شد.

مجید حقوردی

نماینده انجمن در دانشگاه آزاد واحد اراک

دهه ریاضیات در دانشگاه صنعتی امیرکبیر

مراسم بزرگداشت دهه ریاضیات امسال نیز هم‌چون سال‌های گذشته مورد استقبال دانشجویان و اعضا هیأت علمی این دانشگاه قرار گرفت. این مراسم، با شور و حال خاصی به مدت ده روز برگزار گردید که از جمله فعالیت‌های مختلف در طول این دهه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ۱- برگزاری نمایشگاه کتاب و به‌ویژه کتاب‌های استاد پرویز شهریاری.
- ۲- معرفی یک ریاضی‌دان ایرانی در هر روز و چاپ برشور زندگی این ریاضی‌دانان.
- ۳- برگزاری بزرگترین مسابقه سودوکو به طول ۳۰۰ متر و به تعداد ۶۰۰ جدول و با حضور بیش از ۶۰ داور در صحن دانشگاه که با استقبال هزاران نفر از دانشجویان رشته‌های مختلف علوم، فنی و مهندسی قرار گرفت و در نوع خود بی‌نظیر بود و از سوی دانشگاه مورد پوشش خبری رسانه‌ها نیز قرار گرفت.
- ۴- برگزاری مسابقات کاغذ و تا و اهدای جوایز به برندگان مسابقات.
- ۵- برگزاری چندین سخنرانی عمومی و معرفی مراکز تحقیقاتی ریاضی.
- ۶- برگزاری جشن دهه ریاضیات هم‌زمان با روز اختتامیه دهه ریاضیات با حضور صدها نفر از دانشجویان، اساتید دانشکده ریاضی و آقای دکتر مهدی بهزاد.

لازم به ذکر است که در جشن دهه ریاضیات علاوه بر برنامه‌های متنوع، سخنرانی آقای دکتر بهزاد، جوایزی به اعضای تیم ریاضی دانشگاه صنعتی امیرکبیر شرکت‌کننده در مسابقات جهانی ریاضی به سرپرستی آقای دکتر داریوش کیانی که رتبه دوم در بین دانشگاه‌های ایران و رتبه بیست‌وششم در بین دانشگاه‌های جهان قبل از دانشگاه‌هایی چون برلن، کمبریج و میشیگان را احراز کرده بود، اهدا گردید، هم‌چنین به اعضای تیم‌های رباتیک دانشکده ریاضی که در مسابقه جهانی رتبه‌های ارزنده‌ای را کسب کرده بودند نیز جوایزی اهدا شد. در این مراسم هم‌چنین از آقای دکتر عبدالحمید ریاضی که اخیراً به افتخار بازنشستگی نائل گردیده‌اند تقدیر بعمل آمد و لوح یادبودی توسط ریاست دانشگاه و ریاست دانشکده به ایشان تقدیم گردید. در خاتمه از آقای دکتر تشکری ریاست دانشکده و آقای دکتر واعظ‌پور و دیگر همکاران که برای برگزاری این مراسم زحمات زیادی را متحمل گردیده‌اند، قدردانی شد.

پهروز بیدآباد

نماینده انجمن در دانشگاه صنعتی امیرکبیر

برگزاری همایش ریاضیات در

دانشگاه شهید باهنر و دومین جشنواره ریاضیات

در خانه ریاضیات کرمان

همایش ریاضیات در دانشگاه شهید باهنر کرمان هم‌زمان با تولد امام رضا (ع) و دهه ریاضیات در تاریخ ۸ آبان ۱۳۸۸ در محل آمفی‌تئاتر مرکز پژوهشی ریاضی ماهانی برگزار شد. برگزارکنندگان این همایش، مرکز پژوهشی ریاضی ماهانی و انجمن علمی دانشجویان ریاضی دانشگاه شهید باهنر کرمان بودند.

برنامه همایش شامل سخنرانی‌هایی در باب دهه ریاضیات، ریاضیات پزشکی، اندیشه ریاضیات، پایداری، توپولوژی جبری، ریاضیات انحنای، به ترتیب توسط آقای دکتر نصرت‌اله شجره پورصلواتی، خانم طیبه واعظی‌زاده، آقای دکتر محمدرضا مولایی، آقای علیرضا احمدی، آقای مهدی نودهی، آقای علی دلپازنسب، ایراد گردید. هم‌چنین، خانه ریاضیات کرمان با همکاری برخی ارگان‌های شهر کرمان به مناسبت دهه ریاضیات و بزرگداشت یکصدمین سال تولد زنده یاد افضلی‌پور بنیانگذار دانشگاه در کرمان از تاریخ ۱۴ الی ۲۲ آبان ماه ۸۸ اقدام به برگزاری دومین جشنواره ریاضیات در کرمان نمود. این جشنواره در سه بخش نمایشگاهی، مسابقه و کارگاه‌های آموزشی برگزار شد. بخش نمایشگاهی جشنواره شامل ۱۴ غرفه از جمله ریاضیات و معماری، ردپای ریاضی در سخت‌افزار، بازی‌های فکری، معما و ... جهت معرفی کاربردها و زیبایی‌های علم ریاضی بود. این نمایشگاه با استقبال بسیار خوب دانش‌آموزان و دانشجویان و مردم مواجه شد. هم‌چنین در قسمت کارگاه‌های آموزشی کارگاه ساعت‌های آفتابی، توسط آقای دکتر محمد باقری و کارگاه آمار توسط آقای دکتر علی رجالی برگزار شد. در مراسم اختتامیه جشنواره نیز دو سخنرانی توسط اساتید مدعو و نمایش فیلم کاربردهای اریگامی (علم کاغذ و تا) در صنعت، از بخش‌های مورد توجه شرکت‌کنندگان بود. امید است ادامه فعالیت‌ها باعث پیشرفت این علم در میهن عزیزمان گردد.

نصرت‌اله شجره پورصلواتی

نماینده انجمن در دانشگاه شهید باهنر کرمان

دهه ریاضیات در

خانه ریاضیات آذربایجان شرقی

الف) کارگاه‌های آموزش ریاضی ویژه دبیران ریاضی که در دهه تداوم داشته‌اند، به شرح زیر اجرا نموده است:

- ۱- کارگاه جبر و آنالیز زیر نظر آقای دکتر سیف‌لو عضو هیأت علمی دانشکده ریاضی دانشگاه تبریز، از این کارگاه حدود ۷۵ نفر دبیر ریاضی بهره گرفته‌اند.
- ۲- کارگاه آموزش هندسه زیر نظر آقای دکتر ابراهیم پوررضا عضو هیأت علمی دانشکده ریاضی دانشگاه تبریز، از این کارگاه حدود ۷۵ نفر دبیر ریاضی بهره گرفته‌اند.
- ۳- کارگاه آموزش زبان تخصصی ریاضیات زیر نظر آقای فردین پور عضو هیأت علمی دانشکده علوم پایه دانشگاه تبریز، از این کارگاه حدود ۱۰۰ نفر از دبیران ریاضی بهره گرفته‌اند.
- ۴- کارگاه آموزش ریاضیات دوره راهنمایی، زیر نظر مدرسان ریاضی مراکز تربیت معلم تبریز، از این کارگاه بیش از ۱۰۰ نفر دبیر ریاضی دوره راهنمایی استفاده نموده‌اند.

ب) سخنرانی علمی

به مناسبت دهه ریاضیات، سخنرانی علمی تحت عنوان ریاضیات کامپیوتر توسط آقای دکتر سعید صالحی پور، عضو هیأت علمی دانشکده ریاضی دانشگاه تبریز اجرا گردید که بیش از ۲۵۰ نفر از علاقه‌مندان دانش ریاضی در این سخنرانی حضور داشتند. در پایان جلسه، میزگردی تشکیل و به سوالات شرکت‌کنندگان پاسخ داده شد.

ج) برنامه بازدید از خانه ریاضیات

به مناسبت دهه ریاضیات، دانش‌آموزان مدارس تبریز با برنامه تنظیمی قبلی از خانه ریاضیات و از بخش‌های آزمایشگاه ریاضی، دیوار تاریخ ریاضیات، کارگاه آموزش کامپیوتر، بخش کتابخانه و پژوهش‌ها بازدید نموده و اطلاعات لازم در مورد دهه ریاضیات و اهمیت دانش ریاضی ارائه گردید.

محمدحسین فرهنگی
مدیر خانه ریاضیات استان

دهه ریاضیات در دانشگاه یزد

شورای دانشکده ریاضی دانشگاه یزد کمیته‌ای را با نام کمیته گرامیداشت دهه ریاضیات با مسؤلیت آقای دکتر سعید علیخانی تشکیل داد. مراسم دهه ریاضیات با همت و تلاش این کمیته و انجمن علمی ریاضی دانشجویان این دانشکده در محل دانشکده ریاضی دانشگاه یزد برگزار شد. از اهم فعالیت‌های این کمیته به موارد زیر می‌توان اشاره نمود:

- ۱- تهیه پوستر و بنر دهه ریاضیات،
- ۲- تهیه کاریکاتورها، جملات و اشعار ریاضی و نصب آن‌ها در محوطه دانشکده و دانشگاه،
- ۳- برگزاری مسابقه عمومی و تخصصی ریاضی برای دانشجویان کارشناسی و شناسایی ۵ نفر برتر،
- ۴- برگزاری یک جلسه آشنایی با نرم افزار *TEXMaker*،
- ۵- برگزاری همایش ریاضی در روز چهارشنبه ششم آبان ماه.

در این همایش که از عمده‌ترین برنامه‌های این دهه بود از دانشجویان برتر رشته‌های ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر دانشکده تقدیر به عمل آمد. هم‌چنین آقایان دکتر فرید (محمد) مالک و دکتر سعید علیخانی از اعضای هیأت علمی دانشکده به ایراد سخنرانی‌های علمی خود به ترتیب با موضوع‌های تاریخ و فلسفه ریاضی و لذت و زیبایی‌های ریاضیات پرداختند. در این همایش ۲ سؤال به‌عنوان سؤال مسابقه مطرح و به ۲ نفر برگزیده جوایزی تقدیم گردید. پخش کلیپ‌های جذاب و علمی ریاضی از دیگر برنامه‌های این همایش بود که مورد استقبال شرکت‌کنندگان قرار گرفت. در پایان کمیته دهه ریاضیات تأکید کرد که این کمیته مختص این ده روز نیست و فعالیتش را جهت همگانی کردن ریاضیات و نشان دادن زیبایی‌های ریاضی در طول سال ادامه خواهد داد.

بیژن دواز

نماینده انجمن در دانشگاه یزد

ویژه‌نامه فیزیک اختصاص دارد.

۱. نشر ریاضی

مدیرمسئول: محمدقاسم
وحیدی اصل
سال ۱۷، شماره ۲
مهر ۱۳۸۸.

۴. علوم و مهندسی کامپیوتر

مدیرمسئول: جعفر حبیبی
جلد ۶، شماره ۱ (الف)
بهار ۱۳۸۷.

نشریه علمی پژوهشی انجمن کامپیوتر ایران.

۵. خط هفتم

مدیرمسئول: جعفر صابری نجفی
سال دهم، شماره دوم
آذر ۱۳۸۸.

مجله ادواری مرکز نشر دانشگاهی که هر شش ماه یکبار با هدف معرفی پیشرفت‌های جدید ریاضیات، معرفی شاخه‌های جدید و کاربردی، فرهنگی، فلسفی و تاریخی علوم ریاضی، معرفی کارهای ریاضی پژوهان فارسی زبان و مسائل آموزشی ریاضیات چاپ می‌شود.

۲. مجله گستره ریاضی

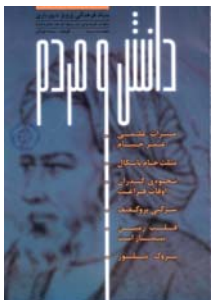
مدیرمسئول: جواد بهبودیان
جلد ۳، شماره ۱
سال ۱۳۸۷.

نشریه انجمن علمی دانشکده علوم ریاضی دانشگاه فردوسی مشهد.

۶. دانش و مردم

مدیرمسئول: محمدرضا طاهریان
سال ۱۰، شماره ۴-۳
خرداد و تیر ۱۳۸۸.

مجله علمی - پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز.

۳. علوم پایه

مدیرمسئول: شایسته سپهر
جلد ۲۲، شماره ۱
سال ۱۳۸۸.

نشریه فرهنگی، آموزشی و معلومات عمومی که با همکاری بنیاد فرهنگی پرویز شهریاری چاپ می‌شود.

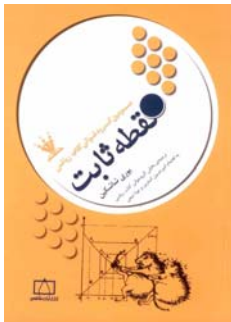
۷. فنود

مدیرمسئول: محمود تلگینی
شماره هفدهم،
تابستان ۱۳۸۸.

مجله علوم پایه دانشگاه الزهراء (س) و با اعتبار علمی - ترویجی که به صورت دوفصلنامه با مقاله‌های پژوهشی در زمینه‌های فیزیک، ریاضی، شیمی، زیست‌شناسی و زمین‌شناسی انتشار می‌یابد. این شماره به صورت خاص به

معرفی کتاب

نقطه ثابت

یوری شاشکین
ترجمه: امیرحسین اصغری
و مونا نبیعی
ناشر: مؤسسه فرهنگی فاطمی
نوبت چاپ: اول
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه، ۱۳۸۸.

این کتاب منتخب سومین گروه خوانی کتاب ریاضی است که در سال ۱۳۸۶ در گروه ریاضی دانشکده علوم ریاضی دانشگاه شهید بهشتی طراحی و با هدف افزایش فرهنگ ریاضی خوانی و تعداد ریاضی خوانان و نزدیک کردن ریاضی دانان آینده با یکدیگر اجرا شده است. نظریه نقطه ثابت به حوزه‌ای از ریاضیات تعلق دارد که در پایان قرن نوزدهم اجرا و دارای کاربردهای متعدد و متنوعی در ریاضیات از جمله وجود و یکتایی جواب معادلات اپراتوری و هم‌چنین اقتصاد ریاضی و نظریه بازی‌هاست. یکی از اهداف مهم کتاب نشان دادن موضوع چگونگی استفاده از استدلال ترکیبیاتی در این نظریه است.

کتاب مشتمل بر ۱۴ فصل و در ۷۰ صفحه به چاپ رسیده و ویراستاری علمی گردیده است. این کتاب جذابیت موضوعی داشته و قابل استفاده برای طیف وسیعی از دانشجویان خواهد بود.

Spectral Theory of Linear Operators:
Modern Techniques and Their Applications

محمد باقر قائمی
ناشر: LAP Lambert
Academic Publishing
۲۰۰۹.

کتاب نظریه طیفی عملگرهای خطی اثر دکتر محمد باقر قائمی از دانشگاه علم و صنعت ایران توسط انتشارات لامبرت آلمان در ۱۱۲ صفحه به زور طبع آراسته شد. این کتاب به بررسی رابطه بین

نشریه انجمن علمی آموزشی معلمان ریاضی استان اصفهان که این شماره را به ویژه‌نامه ده سال فعالیت خانه ریاضیات اصفهان اختصاص داده است.

۸. دنیای نانو
مدیر مسؤل: محمدحسین
مجلس آرا
سال پنجم، شماره‌های ۱۶ - ۱۵
تابستان و پاییز ۱۳۸۸.

فصلنامه علمی ترویجی انجمن نانو فناوری ایران.

۹. استقلال

مدیر مسؤل: مجید ملکی
سال ۲۸، شماره ۱
شهریور ۱۳۸۸.

نشریه علمی پژوهشی دانشگاه صنعتی اصفهان که دستاوردهای پژوهشی محققان فارسی زبان را در زمینه‌های مختلف مهندسی و رشته‌های وابسته به آن چاپ و با هدف گسترش و ارتقاء پژوهش در مهندسی و ایجاد ارتباط و همکاری علمی بین آن‌ها منتشر می‌شود.

این شماره به ویژه‌نامه «روش‌های عددی در مهندسی» اختصاص یافته است.

بدین وسیله از مؤلفین، مترجمین و
ناشرین معتبر علمی و دانشگاهی دعوت می‌شود
کتاب‌های منتشر شده جدید خود را در حوزه‌های مختلف علوم
ریاضی جهت معرفی در خبرنامه انجمن ریاضی
ایران به دبیرخانه انجمن ارسال نمایید.

آموزش و یادگیری ریاضیات

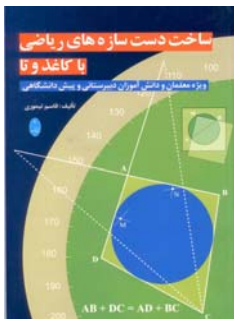

محمدحسین بیژن زاده
ناشر: مؤسسه فرهنگی
هنری دانش‌پذیر
نوبت چاپ: اول
تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه، ۱۳۸۸.

کتاب نتیجه تجربه‌ها و مطالعات چندین ساله مؤلف در درس آموزش ریاضی و هم‌چنین همکاری مستمری با سازمان پژوهشی و برنامه‌ریزی درسی وزارت آموزش و پرورش است. به زعم مؤلف مطالعه کتاب نه تنها برای دانشجویان دبیری ریاضی بلکه برای سایر دانشجویان رشته ریاضی و دانشجو-معلمین مفید بوده و از جنبه‌های کاربردی متنابهی برخوردار است.

کتاب در سه فصل کلی «اهداف آموزش ریاضیات در دبیرستان»، «روش‌های تدریس ریاضیات دبیرستان» و «آموزش و یادگیری حل مسأله» تنظیم شده است به قسمی که مؤلف در هر فصل به اهداف و جزئیات بیان مطالب می‌پردازد. کتاب مشتمل بر ۱۴۵ صفحه بوده و مورد ویراستاری علمی نیز قرار گرفته است.

ساخت دست‌سازه‌های ریاضی با کاغذ و تا

قاسم تیموری
ناشر: انتشارات شباهنگ
تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه، ۱۳۸۸.

استفاده از نمودار و یا شکل هنگام یادگیری مطالب ریاضی سبب افزایش سرعت و عمق یادگیری می‌شود. نقطه اوج استفاده بهینه از نمودارها، استفاده از دست‌سازه‌ها می‌باشد. ساخت دست‌سازه با کاغذ و تا علاوه بر ساده، دقیق و ارزان بودن می‌تواند به یادگیری عملی و کشف مجدد قوانین ریاضی توسط دانش‌آموزان منجر شود. به خصوص استفاده از این نوع دست‌سازه‌ها در یادگیری قوانین هندسی می‌تواند به خاطر سپاری آن‌ها را ساده‌تر نماید. کتاب در سه فصل شامل «روش استفاده از کاغذ و تا برای ساخت دست‌سازه‌ها»، «روش ساخت دست‌سازه‌های هندسی» و «روش ساخت دست‌سازه‌های جبری»، مشتمل بر ۱۶۸ صفحه به چاپ رسیده و می‌تواند مورد استفاده معلمان و دانش‌آموزان در جهت یادگیری ساده‌تر مفاهیم ریاضی قرار گیرد.

تجزیه طیفی عملگرها، حساب تابعی و ساختار فضاهای باناخ می‌پردازد.

کتاب دارای مقدمه‌ای تاریخی، فهرست نمادها، کتابنامه‌ای مشتمل بر ۷۰ کتاب و مقاله بوده ولی فاقد تمرین است و در ۵ فصل تدوین شده است. فصل اول پیش‌نیازهای لازم برای مطالعه کتاب را فراهم می‌نماید. فصل دوم به بررسی عملگرهای (قویاً) نرمال و پیش-طیفی می‌پردازد. در فصل سوم عملگرهای خوش-کراندار که بدل طبیعی عملگرهای خود-الحاق می‌باشند معرفی می‌گردند. فصل چهارم معطوف به مطالعه عملگرهای AC است. اهمیت این عملگرها در این است که نوعی حساب تابعی را در برمی‌گیرند و فصل آخر مشعر به تحلیل جبرهای بولی تولید شده توسط تصویرها و بررسی محک کراندار آن‌ها است.

این کتاب با محتوایی مختصر، به زیبایی تألیف شده است و برای محققین و دانشجویان تحصیلات تکمیلی که در حوزه عملگرها روی فضاهای باناخ کار می‌کنند مفید است.

محمد صال‌مصلحیان
دانشگاه فردوسی مشهد

معادلات دیفرانسیل و کاربردهای آن در مهندسی، علوم و اقتصاد

محمدحسین پورکاظمی
ناشر: نشر نی
نوبت چاپ: اول
تیراژ: ۲۲۰۰ نسخه، ۱۳۸۸.

معادلات دیفرانسیل نزدیک به سیصد سال است که رشد و تکامل یافته و به ابزاری قوی برای حل مسائل گوناگون در ریاضیات، فیزیک، مهندسی شیمی، اقتصاد و مدیریت به کار می‌رود. این کتاب در راستای تأمین نیاز دانشجویان رشته‌های فوق‌تدوین و شامل شش فصل کلی تحت عنوان «تعاریف و کلیات»، «حل معادله دیفرانسیل مرتبه اول»، «معادلات دیفرانسیل خطی مرتبه n با ضرایب ثابت»، «حل معادله دیفرانسیل با ضرایب متغیر»، «تبدیلات لاپلاس و کاربردهای آن در حل معادلات دیفرانسیل» و «روش‌های تقریبی و نظریه کیفی، صفحه‌فازی و پایداری در معادلات دیفرانسیل» می‌باشد.

در کلیه فصل‌ها، مثال‌هایی از مباحث مطرح شده و به خصوص مواردی در اقتصاد از جمله سرمایه‌گذاری و نظریه رشد ارائه و در هر بخش تمرین‌هایی برای حل ارائه شده است. کتاب در ۴۱۴ صفحه تنظیم و مشتمل بر واژه‌نامه انگلیسی-فارسی و فهرست منابع است.

مصوبات شورای اجرایی انجمن

خدمات پاره‌وقت (غیر استخدای) هزینه نماید. در این زمینه از سرکار خانم دکتر زهرا گویا نیز مشاوره گرفته شود.

• مقرر شد که با دانشگاه‌هایی که کنفرانس‌های ریاضی سالانه انجمن برگزار شده است و تاکنون گزارش چاپ شده آن کنفرانس به دبیرخانه ارسال نگردیده است مکاتبه شود تا این گزارش‌ها را ارسال نمایند. هم‌چنین با توجه درخواست آقای خردپژوه مدیر خانه ریاضیات اصفهان مبنی بر ارسال یک نسخه از عناوین لیست پیوست نامه، مقرر شد که در صورت موجود بودن نسخه اضافی از هر یک از عناوین فوق یک نسخه از آن‌ها با هزینه خانه ریاضیات اصفهان به آن خانه ارسال گردد.

• ضمن تشکر و قدردانی از اعضای سابق کمیته دهه ریاضیات آقایان دکتر: محمد جلوداری ممقانی (رئیس کمیته)، سید منصور واعظ پور، پزشک، کیهان محمدخانی و خانم دکتر زهرا گویا به عنوان اعضای کمیته دهه ریاضیات برای یک دوره سه ساله انتخاب شدند.

• مقرر شد در جلسه بعد شورای اجرایی سه دستور زیر مورد بررسی قرار گیرد:

الف) ارائه نقشه راه سه ساله بر اساس سند چشم انداز بیست ساله انجمن

ب) طرح مسائل کلان و چالش‌های پیش مسائل ریاضی کشور

پ) بررسی امکان انتشار کتاب‌های اصلی دوره‌های کارشناسی توسط انجمن

اهم گزارش‌ها و تصمیمات سومین نشست (۱۳۸۸/۹/۲۶):

• آقای دکتر علیرضا مدقالچی گزارشی از برگزاری اولین همایش تاریخ فرهنگ و تمدن ایران و اسلام که از ۱۷ لغایت ۱۹ آذرماه با حمایت شورای عالی انقلاب فرهنگی، انجمن ریاضی ایران و دانشگاه تربیت مدرس و همکاری چند نهاد دیگر در دانشگاه تربیت مدرس ارائه نمودند و اعلام نمودند که بر اساس آئین‌نامه هیأت امنای جایزه ابوالقاسم قربانی، چندین نفر کاندیدا مطرح شدند و از بین آنها، آقای دکتر پرویز شهریاری به عنوان برنده جایزه ابوالقاسم قربانی انتخاب شد و از ایشان در جلسه اختتامیه همایش با ارائه لوح تقدیر

اهم گزارش‌ها و تصمیمات دومین نشست (۱۳۸۸/۷/۹):

• آقای دکتر محمدعلی دهقان، سردبیر جدید خبرنامه انجمن ریاضی ایران اسامی پیشنهادی اعضای هیأت تحریریه خبرنامه را به شرح زیر ارائه دادند:

۱ - دکتر سیدمنصور واعظ‌پور (دانشگاه صنعتی امیرکبیر)

۲ - دکتر محمود هادی‌زاده (دانشگاه صنعتی خواجه نصیر)

۳ - دکتر حمیدرضا ابراهیمی‌ویشکی (دانشگاه فردوسی مشهد)

۴ - دکتر عباس سالمی (دانشگاه شهید باهنر کرمان)

۵ - دکتر رستم محمدیان (دانشگاه شهید چمران اهواز)

۶ - خانم دکتر فریبا بهرامی (دانشگاه تبریز)

بعد از بحث و بررسی اعضای هیأت تحریریه خبرنامه به مدت سه سال با ترکیب بالا مورد تأیید قرار گرفتند. مقرر شد حکم سردبیر و اعضای خبرنامه توسط رئیس انجمن صادر شود و از اعضای پیشین قدردانی مکتوب به عمل آید.

• مقرر شد که به کلیه انجمن‌های علمی دانشجویی ریاضی در دانشگاه‌های کشوری یک نسخه از انتشارات انجمن ریاضی ایران به صورت رایگان به همراه نامه‌ای از سوی سردبیر خبرنامه ارسال گردد و از انجمن‌های علمی دانشجویی درخواست شود که اخبار مرتبط با ریاضی آن انجمن را به دبیرخانه انجمن ریاضی ایران ارسال نمایند.

• مقرر شد که رئیس انجمن ریاضی طی نامه‌ای به کلیه گروه‌های دانشکده‌های ریاضی دانشگاه‌های کشور نسبت به معرفی نماینده جدید (تمدید نماینده فعلی) انجمن ریاضی ایران اقدام نمایند. توجه شود که نماینده‌هایی انتخاب شوند که هم فعال و هم علاقه‌مند باشند.

• نامه سردبیر محترم بولتن انجمن ریاضی ایران آقای دکتر سعید اعظم قرائت شد. با توجه به حجم وسیع مقالات ارائه شده به بولتن مقرر شد که سیستم الکترونیک (Online) برای کلیه مراحل ارسال، داوری، ... مقالات طراحی شود. شورای اجرایی به رئیس و خزانه‌دار اجازه داد تا در این مورد اقدام لازم را به عمل آورند و هزینه‌های لازم را پردازند.

• به خزانه‌دار اجازه داده شد جهت تنظیم نهایی کتابخانه انجمن اقدام لازم را جهت استفاده از نرم‌افزارهای موجود و استفاده از

- نامه شماره ۳/۵۴۳۷۰ مورخ ۸۸/۷/۱۱ سازمان سنجش مبنی بر حمایت مالی و معنوی انجمن ریاضی ایران از برگزیدگان المپیادهای علمی دانشجویی مطرح و مقرر شد اسامی برگزیدگان این المپیاد (۴ نفر) در خبرنامه اعلام گردد و به مدت ۲ سال با هزینه انجمن ریاضی به عضویت وابسته انجمن در آیند و نشریات انجمن در اختیار آنها قرار گیرد.
- با توجه به تراکم مقاله‌های پذیرفته شده، هیأت تحریریه بولتن پیشنهاد افزایش انتشار بولتن را از دو شماره به سه شماره در سال پیشنهاد نمود. این پیشنهاد مورد تأیید قرار گرفت.

آگهی

ده سری پوستر رنگی: پنج سری به قطع ۵۸×۸۸ سانتی‌متر به نام‌های ابوریحان بیرونی، ابوالوفا بوزجانی، ابوعبدالله محمدبن موسی خوارزمی، غیاث‌الدین ابوالفتح عمرخیام و غیاث‌الدین جمشید کاشانی و پنج سری پوستر به قطع ۴۸×۶۸ سانتی‌متر به نام‌های تمدن اسلامی، دوران طلایی یونان، دوران‌های اولیه، عصر نوین و نوزائی (رئسانس).

از انتشارات ستاد ملی سال جهانی ریاضیات در دبیرخانه انجمن موجود است. بهای این ده پوستر $۱۰۰/۰۰۰$ ریال و هزینه ارسال آنها $۲۰/۰۰۰$ تعیین شده است. این مجموعه زیبا و پرمحتوا می‌تواند زینت‌بخش کتابخانه‌ها، سالن‌ها، کلاس‌ها، اتاق‌ها و راهروهای دانشگاه‌ها، دبیرستان‌ها و مجامعی نظیر فرهنگسراها و خانه‌های ریاضیات باشد. از علاقه‌مندان، به‌ویژه مسؤولان و مدیران محترم تقاضا می‌شود جهت خرید این مجموعه نفیس با دبیرخانه انجمن تماس بگیرید.

و جایزه تجلیل به عمل آمد. (پنج سکه هدایی به ایشان، توسط کمیته اجرایی همایش تأمین گردید).

- نامه آقای دکتر سعید استادیاشی و نامه آقای دکتر هوشنگ بهروش در مورد چهل و یکمین کنفرانس ریاضی کشور مطرح شد. این کنفرانس از ۲۱ تا ۲۴ شهریور ماه در دانشگاه ارومیه برگزار خواهد شد و بنا به پیشنهاد دانشگاه ارومیه آقای دکتر هوشنگ بهروش رئیس کمیته علمی این کنفرانس جایگزین آقای دکتر علی عبدایان شدند که مورد تأیید قرار گرفت. برای تقویت کمیته علمی آقایان دکتر محمد صالح مصلحیان (گرایش آنالیز)، دکتر محمد جلوداری ممقانی (گرایش هندسه و گروه)، دکتر سیدعبداله محمودیان (گرایش گراف و ترکیبیات) و دکتر کریم ایواز (گرایش کاربردی) معرفی گردیدند.

- نامه آقای دکتر نصراصفهبانی رئیس دانشکده علوم ریاضی دانشگاه صنعتی اصفهان، مبنی بر تعویض زمان برگزاری نوزدهمین سمینار آنالیز کشور از سال ۸۹ به سال ۹۰ مطرح شد. اعضای شورای اجرایی با اتفاق نظر، اعلام نمودند که با توجه به برنامه‌ریزی قبلی که صورت گرفته است، ضروری است دانشگاه صنعتی اصفهان به هر نحو ممکن و حتی با همکاری سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی در اصفهان، این سمینار را برگزار نماید و انجمن نیز هرگونه همکاری لازم را طبق روال، با برگزاری این همایش خواهد داشت.

- نامه آقای دکتر رحیم زارع‌نهندی رئیس دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر مطرح شد. با توجه به این که نام کنفرانس در زمینه تحقیق در عملیات و بهینه‌سازی تغییر یافته، شورا با برگزاری این کنفرانس با همکاری انجمن موافقت نمود.

- رئیس انجمن موضوع اتمام دوره سه ساله بعضی از اعضای کمیته‌های مرتبط با جوایز انجمن ریاضی ایران شامل ریاضی کرمانی، فاطمی، وصال، بهزاد، هشترودی، مصاحب، ابولقاسم قربانی را مطرح نمودند و مقرر شد که طی مکاتبه رئیس انجمن ریاضی با مسؤولین هیأت امنای جایزه اعلام گردد که گزارشی از فعالیت سه ساله اخیر خود را ارائه دهند و همچنین مقرر گردید رئیس هیأت امنای و اعضای شورای اجرایی اسامی پیشنهادی جهت عضویت در دوره جدید را اعلام نمایند تا در جلسه بعد شورای اجرایی تصمیم‌گیری گردد.

حامیان و اعضای حقوقی انجمن ریاضی ایران

مؤسسات و نهادهای زیر با کمک‌ها و پشتیبانی‌های خود از فعالیت‌های انجمن ریاضی ایران حمایت کرده‌اند. شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران از این حمایت‌های ارزشمند صمیمانه سپاسگزار است.

• شهرداری منطقه ۶ تهران

شهرداری منطقه ۶ تهران ساختمان واقع در پارک ورشو تهران را به دبیرخانه انجمن تخصیص داده است.

• کمیسیون انجمن‌های علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

این کمیسیون هر ساله مبلغی را به‌عنوان کمک بلاعوض به هر کدام از انجمن‌های علمی تحت پوشش خود تخصیص می‌دهد.

• اعضای حقوقی

دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و مراکز فرهنگی، آموزشی و پژوهشی زیر در دوره ذکر شده با پرداخت حق عضویت حقوقی، از انجمن ریاضی ایران حمایت کرده‌اند. از رؤسا، مسؤولان و نمایندگان انجمن در این مؤسسه‌ها قدردانی می‌شود.

دوره مهرماه ۱۳۸۸ تا مهرماه ۱۳۸۹	دوره مهرماه ۱۳۸۷ تا مهرماه ۱۳۸۸
فرم عضویت اعضای حقوقی زیر تا تاریخ ۸۸/۱۲/۱۸ دریافت شده است:	دانشگاه آزاد اسلامی واحد استهبان
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی	دانشگاه آزاد اسلامی واحد بردسیر
دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار	دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر
دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد	دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز
دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)	دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان
دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی	دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار
دانشگاه تفرش	دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد
دانشگاه سمنان	دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور
دانشگاه شهید بهشتی	دانشگاه تحصیلات تکمیلی در علوم پایه زنجان
دانشگاه صنعتی اصفهان	دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی
دانشگاه صنعتی سهند	دانشگاه تربیت مدرس
دانشگاه صنعتی شیراز	دانشگاه زنجان
دانشگاه علم و صنعت ایران	دانشگاه شیراز
	دانشگاه صنعتی شاهرود
	دانشگاه صنعتی شریف
	دانشگاه صنعتی شیراز
	دانشگاه علم و صنعت ایران
	دانشگاه علوم پایه دامغان
	دانشگاه گلستان - دانشگاه قم
	دانشگاه ولی‌عصر رفسنجان